

DOMOVINA

Upravišтво „Domovine“ v Ljubljani, Knafljeva ulica 5
Uredništvo „Domovine“, Knafljeva ulica 5/II., telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrletno 9 Din, polletno 18 Din, celoletno 36 Din; za iz-
zemsstvo razen Amerike: četrletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din;
Amerika letno 1 dolar. — Račun pošte hranilnice, podružnice v Ljubljani, št. 10.711.

Pozdravljeni, bratje in sestre iz tujine!

Rojaki iz Nemčije in sosednjih držav pridejo na obisk v domovino
— Poziv slovenski javnosti

Prihodnji teden pridejo-zopet v domovino naši bratje in naše sestre iz Westfalije in sosednih rudniških revirjev. Za nekaj dni bodo odložili težko delo v rudnikih, da dajo duška svojemu srcu in pridejo pogledat v domovino, ki jim je še vedno najdražja mati. Med nami hočejo utrditi svojo ljubezen do domovine in države, kateri so ostali zvesti sinovi tudi tam daleč med tujim svetom, ki jim daje grenki kruh.

Pozdravili jih bomo z vročim srcem v bratski ljubezni. Hočemo, da jim bo med nami dobro in prijetno, da jim ostane spomin na domovino še slajši in milejši.

Težko je življenje v tujini. Mrzlo lega tuje ozračje na srca naših ljudi. Dolžnost domovine je zato, da jim srca ogreva in polni z ljubeznijo do domače besede, do domače pesmi, do naših šeg in navad. Dolžnost domovine je, da zasleduje gmojni in socialni položaj naših izseljencev. Ko se bodo naši bratje in naše sestre zopet vračali v tuji svet, bi jim želeli dati na pot v utrditev vezi med njimi in nami slovensko besedo in slovensko pesem. Knjige najrazličnejše leposlovne vsebine in pesmarice slovenskih pesmi naj med našimi izseljenci krepijo njih duha in misli na domovino. V ta namen organizirata Zveza kulturnih društev in Narodni izseljenski odbor v Ljubljani zbirko knjig, glasbil, pesmaric in not. Tudi kako narodno nošo bi jim želeli dati.

Obračamo se po tem potu na našo javnost s prošnjo: pogledajte svoje knjige, pesmarice, note, glasbila in slično — in kar morete količkaj pogrešati, prinesite v dar našim izseljencem. Pomislite na revnega našega rudarja in njegovo družino, kako bo pred skromno delavsko hišico v tujini čitala lepo slovensko besedo in pela ljubke naše pesmi ter skupno z nami utripala za moč in slavo domovine. Posebno prosimo naše knjižnice, naša pevsko društva, naša založništva in posameznike, da se temu pozivu z vso vernostjo odzovejo in sami darujejo, kar morejo, da pa tudi v svojem delokrogu organizirajo zbirko knjig, pesmaric, not in glasbil. To je naša kulturna in narodna dolžnost.

Vse predmete je oddati ali poslati na naslov: »Zveza kulturnih društev v Ljubljani, Kazino II.« ali pa: »Narodni izseljenski odbor v Ljubljani, Delavska zbornica (prostori Narodne strokovne zveze).«

Kakor smo že pred tedni poročali, se jugoslovenska kolonija v Nemčiji pripelje letos na skupni zlet, to se pravi: prišli bodo člani Zveze jugoslovenskih delavskih podpornih društev kakor tudi člani društev sv. Barbare, nekateri s svojimi družinami. Poleg porenjskih in westfalskih Slovencev pa pridejo tudi rojaki iz rudniških kolonij na Holandskem, v

Belgiji in Franciji. Zbrali se bodo v Oberhausenu dne 25. avgusta in bodo naslednji dan prispeli na Jesenice, kjer jim bo prirejen presrčen sprejem. Prenočili bodo na Bledu in se drugi dan pripeljali v Ljubljano, kjer jih bomo sprejeli odprtih src in jim skušali najiskreneje dokazati, da bratov in sester v tujini ne zabimo in da so nam najdražji.

Kakor rojaki izletniki iz daljne Amerike, ki so se baš zadnje dni po večtedenskem bivanju v stari domovini vrnili zopet preko morja, vsi brez izjeme odkritosrčno zatrju-

joči, da so jih globoko prevzeli nepozabni vtisi, nabrani na potovanju po Jugoslaviji in v veseli družabnosti v Ljubljani — prav tako upamo, da bodo tudi dragi rojaki iz Nemčije in sosednjih držav kakor čebelnice na domačem cvetju nabrali najlepših spominov in jih nato ponesli zopet s seboj v tujino, utrjeni v ljubezni do domače grude. Preskrbljeno bo, da bodo izletniki tudi letos uživali brezplačno vožnjo po vsej državi. Skupni povratek v tujino bo iz Ljubljane menda dne 9. septembra.

«Domovina», ki je tisočerm slovenskim družinam na tujem zvesta glasnica iz domovine, se še posebno raduje vašega prihoda, dragi bratje in drage sestre. Pozdravlja vas najtopleje in vam za dobrodošlico kliče iskreni jugoslovenski: »Zdravo!«

„Zgodba o dveh mladih ljudeh“

Ob Cankarjevem spomeniku

Gotovo ste že pozabili zgodbo o dveh mladih ljudeh, ki jo je napisal Cankar v knjigi: »Troje povesti« za Mohorjevo družbo, da bi v nji pokazal življenje onih vrhniških ljudi, ki jih je ljubil nad vse, ker so morali zapustiti domovino in iskati srečo onstran morja. Zato vam jo hočem ponoviti danes kolikor mogoče s Cankarjevimi besedami, ker se vsi ti Pavleti in Lojzeti, Mance in Hance, ki so se vrnili in ki se niso vrnili, zbirajo ob njegovem spomeniku na Vrhniki, ki so mu ga postavili prav tako, kakor jim je on v knjigah postavil spomenik.

*

Pavle je bil sin Martinovca, kajzarja s hriba; štiri in dvajset let mu je bilo. Mana je bila hči kmeta Lukanca, četrta izmed sestra: sedemnajst let ji je bilo.

Ljubila sta se in vzela bi se bila rada, pa se nista mogla.

«Jaz pa vem, kako nama je že sojeno v zibel», je rekel Pavle. «Tako nama je sojeno: Sin kajzarja, ti si rojen za hlapca in hlapec boš umrl na stelji. Ti, kajzarjev sin, ne smeš biti mlad, ne smeš ljubiti, ne smeš se ženiti; tvoj delež je grenko delo od jutra do noči, črn kruh in voda iz potoka.»

«Ne bojva se, dokler se imava rada», je rekla Manca. «Nikjer ni zapisano, da jutri ne bo dneva, ker je danes oblačno...»

«Zlo sva storila, ker sva se rodila», je rekel Pavle. «Zibel ne sodi v bajto. Če je sodba krivična in če je krvava — sodba je in kajzar se ji ne upiraj.»

Pa se je Pavle spomnil na Lojzeta, tistega, ki je v Ameriki.

«Kje je pač Amerika? Na tisti strani se mi zdi, tam, kamor gredo zvezde kakor v procesiji.»

Z zvezdami so šle njegove misli.

«Zakaj bi ne šel za njim? ... Nič se ne boj, Manca! Eno leto komaj, pa nama več ne bo hudo... Tam v Ameriki, tam nič ne vprašajo, če si kajzarjev ali če si županov; vreden si, kolikor si vreden, pa bodi tvoj oče cesar ali berač. Tudi Lojze je bil kajzarjev

sin, pa bi danes ne menjal z županom, se mi zdi... Kaj jih ni bilo na stotine, ki so obogateli, kar čez noč? S praznimi rokami, siroti in žalostni, so pobegnili onkraj morja, da bi se skrili hudobnim očem — pa so se vrnili po kraljevsko, sipali so zlatnike z obema rokama. Čemu bi se meni tako ne zgodilo?»

In tudi Manca je rekla:

«Druge so šle v svet in so se vrnile z doto; kolika bo šele moja dota, ko bom mislila nato in se ne bom veselila in ne bom oblekla židane jope, dokler se ne vrneš.»

Tako sta se zmenila. In vse se je izpremenilo.

«Kajzarja sva bila, nisva več kajzarja. Žalostna sva bila, nisva več žalostna... Ali se je svet izpremenil, ali sva se midva izpremenila?»

Od veselja sta odšla naravnost v županovo krčmo.

Ali ko je Pavle prodal svojo bajto, se mu je čudno storilo. Komaj je imel v roki denar in komaj je vedel, da bajta ni več njegova, jo je pogledal s strmečimi očmi in je spoznal nenadoma, da jo ima od srca rad. Vsa drugačna je bila bajta, ves drugačen svet okoli nje. Vsako veselje njegovo in vsaka njegova bridkost, vse je bilo zapisano na tej bajti z razločnimi črkami, ki bi jih nobena roka ne izbrisala in nobena voda ne izprala. Bajta je imela spredaj samo dvojce majhnih in ozkih oken. Ko se je Pavle poslavljaj, se mu je zdelo, da gledata okni za njim kakor dvojce žalostnih, očetajočih oči; in da ga kliče, se mu je zdelo, in da pravita:

«Ne očeta nimaš ne matere, nikogar ni, da bi te v bridkosti tolažil in da bi se veselil s teboj. Kakor ti je dom sirotin in ubog, zdaj ti je oče in mati, sestra in brat. Poslušaj njegovo besedo, kakor da bi mater poslušal!»

In res se je Pavletu zdelo, da sliši njegovo besedo.

«Če ti je, popotniku, sreča milostna, Bog ti jo blagoslovi. Ali kadar boš jokal, za kom boš jokal? Kadar bodo zaradi vsega hudega splasene tvoje misli, kam bodo bežale? Še

enkrat se ozri, nikoli ne boš pozabil ne mojih besed ne mojih oči!

Takrat je obšla Pavleta grenka misel:

«Kaj ne bi rajši ostal?... Trda bo zemlja, ki jo bom obdeloval, ali moja bo; trd bo kruh, ki ga bom jedel, ali moj bo. Kaj je tam za morjem? Devet jih je obogatelo, devetkrat devetdeset pa jih je poginilo od glada in vsega hudega...»

Že ob tisti uri slovesa je Pavle občutil, da ni hrepenenja tako globokega, nego je hrepenenje po grudi; nobeno drugo ne živi v srcu do poslednje kaplje, ne gloje v glavi do poslednje misli. Kdor je bil tako blagoslovljen, da je mogel reči: Ta kos zemlje, pa če je še tako majhen, da bi ga z dlanjo pokrili, je moj; moje roke so ga napravile rodovitnega, pot od mojega čela ga je gnojil! — kdor je tako rekel, ne pozabi na tisto ped zemlje nikoli več. Vkoreninil se je vanjo z vsem srcem in z vso mislijo, koprenje po nji ga spremlja po vseh daljnih potih, čez dežele in čez morje; še ob poslednji uri jo pozdravljajo umirajoče oči. Vsem tistim, ki so šli grenkega kruha služiti v Westfalijo in v Ameriko — kam jim hlepe oči v samotnih urah? Čez gore in čez doline in preko morja, tja na osamel dom, na kamenito grudo, na sirotno bajto pod klancem, na močvirno loko ob potoku. Srce zajoka od bolnega koprenja in roka se zgane, da bi pobožala tisto kamenito grudo kakor mati spečega otroka, kakor sin mrtvo mater.

Toda kakor sta se domenila, tako sta storila. Skupno sta odšla v mesto, vsak s svojim culo. Kmetice, ki so gledale Manco, so rekle:

«Hudo je dandanašnji dekletu, ki mora v službo. Slajši ovsenjak doma nego maslen kruh na tujem.»

V mestu sta se poslovila. Manca je odšla k Hanci, Pavle na postajo.

«Da se še keda vidiva bolj vesela!»

«Bog bo dal.»

Pavle je srečno došel v Ameriko in se nastanil pri Lojzetu. Lojze je bil dober fant, a časi v Ameriki so bili slabi.

«Vesel sem res, da si prišel,» je rekel Pavletu, «tudi zato, ker ves dišiš po stari domovini — in to je kakor pozdrav od onkraj morja. Ampak, če prav pomislim, nisi pametno ravnal.»

Pavletu je šlo do srca kakor zimski hlad.

«Tako sem rekel, da v Ameriki zdaj več ne rodi jablana zlatih jabolok in da se morda kmalu posuši, če se nas vseh skupaj Bog ne usmili... Dela ti poiščem, če bo iskanje kaj izdalo; že jih je lepa vojska, ki se potepajo okrog brez posla... Ali veš, koliko jih je včerajšnji dan v tem bogatem mestu od glada umrlo, od glada, kakor še pes ne pogine, ki najde navsezadnje le še suho kost na cesti? Umrlo jih je petdeset.»

«To je greh, to je prokletstvo!» je vzkliknil Pavle in je pomislil: «Koliko je še dotlej, Pavle, da boš ti med tistimi petdesetimi?» ... Manci pa je pisal pismo polno lepih nad.

Manca je med tem služila v mestu in občutila vso bridkost tujega kruha, a tudi ona je Pavletu pisala lepo pismo.

«Delo je lahko za moje roke; mislim, da bom kmalu za doto zaslužila... Kadar se poručim in bova ženin in nevesta, pojdeva najprej domov, da nama bo pozvaljal sveti Lenart...»

«Zakaj pa tako pišeš, ko ni res!» je rekla Hanca.

«Zato, ker ga imam rada kakor me on ima rad!» je odgovorila Manca in se razjokala.

*

V Ameriki je bilo vedno huje; tudi Lojze je izgubil službo.

«Pet sto so nas posadili na cesto — in tistih, ki jih bodo v tej deželi posadili na cesto, ne bo le pet sto, temveč bo jih stokrat in tisočkrat pet sto. Delali smo, da so shrambe in kašče do vrha nabasane, zdaj pa bajd! Preveč nas je in preveč smo delali; zdaj je tam toliko bogastva nasutega, da ga svet ne more več vsega požreti; zato se zdaj lahko malo oddahnemo; ker so kuharji skuhal preobilo južino, morajo stradati.»

«Pa kaj zdaj?» je vprašal Pavle strahoma.

«Nič. Devetkrat več revščine bo in devetkrat več hudodelstva, drugače bo vse po starem. Ječe bodo imele v izobilju lačnih gostov in grobarji bodo dobili posla. Še zoper kugo se človek vojskuje, zoper lakoto se ne more. Zoper vsako bolezen so že iznašli zdravilo, za lakoto pa se učenost ne zmeni... Danes jih je tisoč, jutri jih bo morda že deset tisoč, ki bodo koprnili čez morje. Žejni in lačni bi se vozili osem dni in noči, a ne bo jim dodeljeno... Glej, Pavle, malokdaj sem se spomnil na tisto moje staro domovino. In če sem se spomnil, sem storil to brez koprenja in brez žalosti. Zdaj pa, ko je sila, da grem, zdaj že komaj čakam tiste barke. Kaj praviš, kakšna reč je to? Roke so tukaj, noge so tukaj, srce pa je onstran morja in ostane tam na veke-maj. Ostane tam, če samo ve ali ne.»

«Tudi moje je ostalo tam!» je rekel Pavle.

«Jaz pojdem,» je rekel Lojze, «to je zapisano: dokler te na cesto ne poženo, ostani v moji sobi; za nadalje pa se izroči Bogu in svojemu patronu. Onkraj luže bom poizkusil, da za tvojo vožnjo priberačim denar ali pa da ga ukradem...»

Ves teden se je Lojze klatil po mestu in iskal dela za Pavleta, pa ga ni našel. «Bral sem, da jih je že sto tisoč,» je rekel. «Še hitreje gre, nego sem si mislil. Zatorej le brž na ono stran. Tam je človek vsaj poškopljnjen in pokopan, kadar umrje. Še prejšnja leta, ko se mi ni nikamor mudilo, sem bil te misli, da bi ne maral umreti na tuji zemlji. Ali od vsega hudega umreti na tujem, to bi bila devetkratna smrt.»

*

Pavle je spremljal Lojzeta do barke.

«Malo stradanja ti nič ne bo škodilo,» ga je tolažil Lojze. «Le preveč potrta in kisel nikar ne bodi! Če je v srcu žalost, je vsaka nadloga devetkrat hujša; kdor se smeje, pa ne čuti ne mraza, ne glada, ne žeje. Tudi meni niso kar naproti prišli, ko sem stopil na ameriško zemljo. Moje željusti niso imele tri dni nič opravila, pa vendar sem žvižgal in pre-

M. Silvester:

Na potih usode

(Dalje.)

Prvi, ki je prekinil molk, je bil baron Turjaški, ki je dejal: «Očitno se je posrečilo Turku priti preko bosanske meje. Ne vem sicer, v kakem obsegu in s kako močjo je prišel Turek na našo zemljo, vendar moram takoj oditi, da se ne razvije bojni pohod Turka predaleč. Ti, hetman, boš naročil svojim dečkom, ki si jih je izbral praporščak, naj nemudoma odrinejo v Karlovec in čakajo tam skupno z Lenkovičevimi vojščaki na prihod mojega odposlanca, ki jih bo odvedel na mesto, kjer jih bom potreboval. A tebe, dragi Lenkovič, prosim, da me spremljaš takoj na svoj grad na Mihovem, ker sem prepričan, da dobim tam od odposlanih selov poročila.»

Ko je še hetmanu naročil, naj bo pripravljen s svojo četo za vsak primer in naj pošilja dnevno sela na Mihovo zaradi poročil, si je dal baron takoj osedlati konja. Dobre pol ure pozneje že najdemo četico jezdecev, spremljano od nekaj Uskokov, ki so z bakljami razsvetljevali pot, zopet na pohodu proti trdnjavi vrh Gorjanca. Pa tudi na ječmeniški trdnjavi je bilo živo kakor v mravljišču. Za bojni pohod odbrani fantje so imeli obilo posla, kajti vsak se je hotel oborožiti le z dobrim jeklom.

Praporščaku Niku Markušiču so žarela lica, čeprav ni mogel kljub vsej navdušenosti skriti tihe skrbi. Okrog njega se je sukala postarna žena — očeta so mu ubili Turki v boju — mu zrla v oči, in ko se je poslavljala od nje junaški sin, mu je dejala:

«Sinko, na tvoje oči je legel pajčolan smrti; tebe ne bom več videla; pojdi z Bogom in bodi

junak! Moja molitev te bo spremljala vse-povsod!»

Obrnila se je starka, da bi ne videl junak njenih solz, izpustila je njegovo roko in stopila v stran. Njen dečko se je postavil pred že zbrano četico in velel: «Hajdimo!»

Zopet je zdrčala veriga pri mostiču in četica je odkorakala v temno noč. Hetman je spremljal svoje fante preko mosta. Poslovil se je od njih z besedami: «Dečki, držite se! Bog z vami in sreča junaška!»

«Borili se bomo kakor levi! Bog i s teboj, hetman!» so odgovorili junaki in odkorakali dalje, neizvestni usodi naproti...

Po odhodu četice se je most zopet dvignil. Nenadno živahno vrvenje se je kmalu poleglo. Le straža je težko korakala od line do line in pazno motrila pojemajoče ognje kresov, ki so hiteli s tako veliko naglico preko dežele.

Tudi očitne in pritajene solze žena in devojke so se kmalu posušile, a v razburljivem polsnu so zrle njih oči v razmesarijena telesa in iskale med njimi svoje drage.

Naslednji dnevi so tekli mirno dalje, kakor da se ni nič zgodilo. Seli, ki so odhajali dnevno na Mihovo, niso prinašali nobenih poročil, zato se je vidna skrb hetmana in bolestno razburjenje njegove žene kmalu poleglo. Že je začelo zopet šumeti zlato klasje, ko je prejel hetman prvo poročilo, da je baron Turjaški sijajno zmagal nad Turki in da jih preganja že onkraj bosanske meje. Kmalu nato se je raznesla novica, da je Turjaški pri Novem napadel Turke, jih skoro docela potolkel in poleg tega ujel tri sandžabege. To vam je bilo navdušenja in veselega prepevanja na ječmeniškem gradu, saj so pomagali tudi njih naj-srčnejši dečki pri tako veliki zmagi! Le hetmanu ni bilo to nič kaj po volji. Tako slayna zmaga, a

njega ni bilo poleg! Njegovo ime se ne bo ime-novalo med junaki, pač pa ime njegovega prapor-ščaka; — to mu ni šlo v glavo. Najbolj pa ga je trpilo njegovo brezdelje v pripravljenosti na ječ-meniškem gradu. Bogme, ako bi bil sovražnik kje bliže, gotovo bi planil nadenj kar na lastno pest, pa naj bi se zgodilo potem kar že bilo!

Nadaljnja poročila, ki jih je dobival hetman z mihovske postojanke, so velela, da upada Tur-jaški kar na lastno pest v Bosno in klesti Tur-čine kakor mlatič slamo. Tudi tu se je rodila zavist in hetmanova ženka je imela nemalo posla, da je zopet razvedrila svojega zamišljenega in čmerneža soproga.

Nekega dne je prejel Delsimonovič pismo, katerem ga je pozival graščak Tahy v Karlovcu na važen pogovor. Karlovec je tačas tvoril važno vojaško zbirališče in je dobil šele nekaj desetletij pozneje trdnjavo, ki je tvorila pomembno izho-dišče v bojih proti Turkom. Hetman se je razve-selil vabila, ker je menil, da mu bo mogoče dana prilika za kake vojne pohode, po katerih je tako hrepenel. Določenega dne se je znašel v Karlovcu in se takoj sešel z madžarskim plemičem.

Tudi graščak Tahy se ni izneveril temu obi-čaju, akopprav je kazal pri vsaki priliki, da se ne brati kaj rad z ljudmi, ki niso višnjeve krvi in ne nosijo visokodonečih naslovov. Povabil je hetmana na bližnjo pristavo, ki je bila njegova last, in pogostil uskoškega poveljnika z obilno jedjo in dobro pijačo. Ko sta pa bila v najbolj-šem razpoloženju, mu je pričel pripovedovati Tahy, da se nahaja v težavnem položaju napram nekaterim sosednjim graščakom, zlasti mu pa delajo preglavice uporni kmetje, ki bi že radi gospodarili na posestvih, katera so njegova last. Orisal mu je kmečko ošabnost v bujnih barvah, pri čemer ni kmeta imenoval drugače kakor tla-

peval, ko je godel želodec svoj grenki bas. Tudi ti tako storil. Le tistemu se sreča smeje, ki se smeje tudi sam.»

Lojze je šel.

Takrat je Pavle občutil vso grozo samote; tako mu je bilo, kakor da so se tla zamajala pod njim. Nenadoma je bil tako slab in plahoten kakor otrok, ki je izgrešil pot v samotni.

Gledal je proti morju — tam daleč je domovina. Nikoli je ni ljubil tako v srcu kakor ob tisti žalostni uri. Z očmi svoje ljubezni jo je videl tako bistro in razločno, kakor je poprej ni videl z bedečimi očmi. Tam je dolina; zelene loke se smejo pod solncem, rahel veter gladi preko zorečih njiv, izza jablan pozdravljajo bele hiše; tam na hribu, ob rebri stoji osamela bajta, gleda nanj in mu očita z žalostnimi očmi; kam si se izgubil, moj sin? Tenko pozvanja od svetega Lenarta; njegovo srce sliši razločno lepo staro pesem, sliši jo kakor materin pozdrav od onstran zvezd.

Zvečer je šel v svojo samotno izbo. Mislil je na domovino, na Manci in na tiste, ki umirajo v tujini brez tolažbe.

A Manci je pisal veselo pismo.

«Nič ni hudega... Lojze je šel v domovino, jaz pa ostanem v Ameriki, dokler ne prislužim za najino svatbo. Ali ti kmalu kaj pošljem, ali pa te kar pokličem, da bova v Ameriki svatovala...»

Ko je dopisal, se mu je prelila iz srca bridkost, tako da je zastokal kakor z nožem ranjen. Rekel je: «Če mi je sojeno med tiste, ki umirajo na tuji zemlji brez tolažbe, ni potreba, da bi še ti občutila mojo bridkost. Sam sem vzdignil svoj križ, sam ga bom nosil.»

Tudi Manci ni bilo dobro. Prešla je v drugo službo, še slabšo od prve. «Nerodni kmet», so jo zmerjali ob vsaki priliki in tuj gospod jo je pobožal po licu in pomežikal.

«Saj ni zame več poti ne na to ne na ono stran», je tožila Hanci. «Umrli bi rada; tako bi ne bilo ne bridkosti ne sramote.»

A Pavletu je pisala lepo pismo:

«Službo sem izpremenila, ker je boljše kazalo. Pravim, da bom kmalu prislužila tako balo, ki bo za naju zadosti. Rada bi že bila doma, tam pod svetim Lenartom, ali pa v Ameriki. Pa nikar nič ne misli, da sem žalostna in da jokam. Rada te imam in čakala bom verno, da se povrneš. Le ti me tako rad imej, kakor te jaz imam rada, pa nama nikoli ne bo hudega...» Nato pa je legla, mislila je nase in nanj in še v spanju so ji tekale solze čez lica do usten.

Pavle pa je hodil po Ameriki in iskal dela.

«Še te bom videl, zelena dolina, še te bom slišal, sveti Lenart!», je rekel v svojem srcu. «Ne maram umreti prej, pa če je treba, da morje preplavam in da romam po kolenih čez hribe in gore.» Zašel je v beznico, kjer je našel sebi enake.

«Sami bratje so mi», je rekel.

Toda Italijan iz Trsta, ki je znal tudi po slovensko, ga je zapeljal v družbo, kjer so ga obrali. Komaj da ga je rešil čokati Hrvat, ki je poznal razbojnike.

«Siromakom in bebcem nastavljaajo svoje pasti», je rekel Hrvat, «ampak ogibljejo se tistih krajev, kjer je treba korajže in pameti.»

Pavle je imel še pet dolarjev.

«Za štirinajst dni», je rekel Hrvat, v štirinajstih dneh pa se lahko svet preobrne. Srečen človek in presrečen, ki ve, da celih dolgih štirinajst dni ne bo brez kosila.

Hrvat ga je odpeljal s seboj v brlog, ki je bil tesan in zadušeni ljudje, ki jih je videl Pavle tam, niso bili razbojniki, siromaki se bili, molčljivi, plahi in izstradani.

Spala sta v prenočišču, kjer jih je ležalo že do dvajset; postelja je stala ob postelji, druga tik druge pod golim zidom. Napolnjeni galjeni, hropeči in trudni so spali tam, potniki, izgnanci; težka je bila njih sapa. «Kaj mi je hudega?» je pomislil Pavle, «posteljo imam pod seboj; na tisoče jih je na svetu, ki spe na trdem kamenu.» Toda zjutraj je spoznal, da so mu ukradli culo spod glavo. Perilo je bilo v nji in prazna obleka — Bog z obojim! Pavle je imel še en dolar, ki sta ga s Hrvatom zapila. Ob jutru pa se je Pavle vzdramil in je ves trepetal od groze. Zakaj sanjalo se mu je tole: V svoji bajti pod svetim Lenartom je sedel; bajta pa je bila prostorna in vsa gosposka; skozi okno je videl na svoje prostrane lehe, zoreče v solncu, in ves vesel je bil.

Prav počasi, prav natihoma so se odprle duri in na pragu se je prikazala sirotina ženska. V sivo, razdrapano ruto je bila zavita in njen obraz je bil ves truden in bolan. Pavle ga je takoj spoznal. «Pozdravljen», je rekla, «Pozdravljen bodi v svojem bogastvu.» Nato je iztegnila roko, odprla je dlan in na dlani se je krčilo živo srce; ranjeno je bilo in vse krvavo.

«Na», je rekla, «tole sem ti prinesla za spomin zaradi najine ljubezni.»

ELIDA

KREME

za
uspešno
nego kože

čanski pes. Ko je čul hetman te izraze zaničevanja, mu je že začela kipeti njegova razgreta kri, kajti tudi on je bil le kmet in prav nič drugega dasi je užival hetmansko čast. Kdo bi mu naj torej zameril, da je vzkipek kakor krop na ognju, ko ga je pozval madžarski plemič, da mu mora na vsak način pomagati, ako bi prišlo do kmečkega upora. Kratko in jedrnat je odbil plemenitaševo ponudbo, češ, človeško postopaj s svojimi podložniki, daj jim pravice, katere so že imeli, pa ne bo nobene vstaje. To pa je razjarilo zopet graščaka, da se je zadržal na svojega protivnika:

«Tebi je lahko gospodovati s tvojimi pohlevnimi koštruni, ki ne kažejo nikdar kake želje. Ti jih lahko tiransko kolješ, pa ti ne bodo dali glasu od sebe. Moji tlačanski psi pa...»

«Stoj! Ni resnica, kar govoriš glede mojih ljudi. So to člani velike družine in imajo vsi enake pravice. Če pa imam jaz malenkostne predprave kot hetman, vendar nisem v bistvu nič več kakor ostali člani zadrage. To dejstvo izključuje vsako tiranstvo nad ostalimi člani. Če bi pa skušal uvesti tiranstvo, potem bi živel samo en dan ali pa še toliko časa ne. Po starih pravilih so mi dolžni moji ljudje pokorščino, zlasti kadar stoje pod orožjem; to in hrabrost smem od njih zahtevati, več ne. Pri vas so pa vaši ljudje, ki trpijo in garajo, da vam napolnijo vaše nikdar polne shrambe, navadna živina, oziroma psi, kakor jih sam nazivaš. Vedi, da rodi vsako nasilje odpor; če se ti tvoji tlačani upirajo in so nezadovoljni z tvojim tiranstvom, imajo docela prav. Daj jim, kar jim gre po njih pravicah, pa boš imel tudi v svoji hiši popoln mir. Jaz ti ne bom pomagal prelivati uporne kmečke krvi. Vedi, da sva si z Gregoričem prijatelja! Izdajalec nad bratskim rodом ne bom nikoli.»

«Torej taka je ta reč! Ti si celo zaveznik puntarjev, tistih psov, katerim mora streti plemstvo njihove glave. Kam sem sploh mislil, da sem se tako daleč ponižal, da sem sedel za isto mizo, za katero sedi pastir uskoških koštrunov. Fej!» In pljunil je na tla naravnost pred hetmana.

Skočila sta oba pokonci kot razjarjena leva. Že sta izdrla svoji sablji iz nožnic in si stopila nasproti. Nastal je kratek boj. Jekla sta trčila skupaj in se odbijala, da se je kar isknilo. Že je potisnil hetman svojega nasprotnika v kot in se odločil za odločilni naskok, ko so se odprla vrata skoro neslišno. V sobo se je splazil tiho kot mačka suh možiček, Tahyjevi oskrbnik, skočil od zadaj na hetmana in mu z enim zamahom zasadil v tilnik kratko bodalo. Hetmanu je padla sablja iz rok, zamahnil je z rokama po zraku, nato se pa s truščen zvalil na tla. Zdajci je izdrl grbasti zahrbtnjež bodalo iz globoke rane in ga hladnokrvno zasadil še v levo stran prsi, da je bruhal kri iz rane v visokem curku. Nato se je pa obrnil proti graščaku, ki je z zadoščanjem zrl na delo svojega podložnega, ter dejal:

«Plemeniti gospodar! Čul sem sleherni besedo, kar sta vidva govorila. Ko sta si skočila v lase, sem videl, da bi ti nemara znala prestiti slaba; zato sem se odločil, da umorim tega zaščitnika upornih tlačanov.»

«Pa nisi pomislil na to, da bodo potem, ko zvedo ti divjaki, kaj se je zgodilo, prigrmili kot vihra s hribov in nam složno z upornimi kmeti uničili naša posestva,» je odvrnil graščak Tahy.

«Prosim te, ako mi dovoliš, da zabrišem sleherni sled za tem, kar se je zgodilo,» je odgovoril grbec ponižno.

«Kaj hočeš storiti?»

«To je čisto lahko. Uskoka pošljem na povelje hetmanovo v gostilno, kjer naj ga čakata, da se

vrne od drugih poslov, ki jih še ima opraviti na Mokricah. Ko se bo pa stemnilo, naložim hetmana na konja in ga odložim kje v bližini Stojdrage ali pa še dalje ter se vrnem nato skrivaj nazaj na pristavo. Obenem, ko odidem po svojem opravku, odideš tudi ti, zlahtni gospod in gospodar, skrivaj v Zagreb in živ krst ne bo vedel, da je izginil pri nas uskoški hetman.»

V zvoniku bližnje cerkve je pravkar odbila deseta ura. Od grajske pristave sta se zmuznila dva jezdeca; eden v smeri proti zapadu, drugi proti jugovzhodu. Bila sta to graščak Tahy, ki je ubral svojo pot proti Zagrebu, in grbasti valpet, ki je spravljal v hribe mrtvo hetmanovo truplo. Grbcu so bila prav dobro znana vsa pota. Že je krevljial skoro štiri ure po samotnih gorskih potih, pusteč sela previdno ob strani, ko je uzrl v temi v nekem jarku ogenj, okrog katerega so se sukale črne postave.

Ker ni bilo več daleč do skrivnostnih prenočevalcev v prosti naravi, je privezal svojega konja za bližnji grm in se splazil v bližino ognja. Skrit za gostim grmom je opazil četico mož, ki so bili oblečeni neenako, deloma v obleko, kakršno so nosili Turki, deloma pa v ono, ki je bila običajna pri Hrvatih subotškega okraja. Grbec si ni mogel takoj raztolmačiti, kaj bi neki hoteli ti ljudje in kaj so, a ko je čul, da je eden izmed neznanec dejal, kako bo hetman vesel, ko zopet zagleda svoje s slavo ovenčane dečke, je vedel takoj, da ima pred sabo slavne borce, ki so se borili pod junaškim baronom Turjaškim v Bosni. «Čakajte, dečki, jaz vam bom kmalu poslal vašega hetmana, kateremu boste lahko razodeli svoja junaštva,» si je dejal prisluškujoči valpet ter se zmuznil zopet nazaj. Potem je odvedel hitro svojega konja z mrtvecem raz pota na grič, odložil tamkaj mrtvega hetmana in ga zravnal

Pavle je omahnil in vzkriknil od groze in se je vzdramil.

Bil je obupan do smrti.

«Pojdiva med razbojnike, tam se pome-niva,» je svetoval Hrvat. «Ali je greh, če bo-gatega cigana oslepariš za cekin?»

«Pa z Bogom!» je rekel Pavle.

«Kam?»

«Pa na oni svet!»

Hrvat pa ga ni izpustil. Šel je z njim in ga je položil na trdo posteljo, kakor položi mati otroka v zibel, zato ker mu je kupil ve-terjo, ko je bil lačen.

Komaj je Pavle zatisnil oči, se mu je za-sanjalo, da se vozi z urno barko preko morja. Čudo hitro je plaval barka, že je tam zeleni breg. Ob bregu stoji Manca, tako blizu, da ji voda pljuska do nog.

«Pozdravljen,» je vzkliknila, «pozdravljen, kakor sil»

Ko je prišel Lojze v Ljubljano, se je naj-prej napil, nato pa se je napotil, da poišče Mano.

«Le če je zdrav, povej,» je prosila Mana.

«Zdrav na vso moč. Ljudje iz naših krajev ne zbole tako kmalu. Poznal sem jih, ki po tri tedne niso imeli kruha v ustih, pa so si žvižgali. Ampak štiri tedne bi bilo morda že malo preveč, zato mu kar precej piši, naj se vrne, odkoder je prišel. Pa nikar se ne laži, da si gosposka in vesela, ko ni res!»

«Če mu pisem, da sem vesela, se ne po-vrne.»

«Je že narobe. Piši mu, da si vesela, pa se ti koj obesi. Piši mu, da si žalostna, pa te pride tolažit, če je sam siromak vseh siro-makov.»

Manca je napisala dolgo pismo, razložila je vse po pravici in brez strahu.

Nikoli ni spala tako sladko kakor tisto noč.

Kakor vse je mislila, si ni mogla domisliti, čemu je bilo v srcu toliko bridkosti in čemu je nenadoma nikjer več ni.

Vprašala je Hanco, Hanca pa se je na-smehnila in rekla:

«Siromak je človek sam, dva pa sta Bogata, če sta lačna in žejna. Šla sta iskat paradiž, ko nista vedela, da je v vajinih srcih. Blagor vam!»

Medtem je Pavle čakal v Ameriki. Že se je bil namenil tja, kamor jih gre po petdeset in po sto na dan in se nobeden več ne vrne. Nekoč so ga zjutraj onemolega pobrali na cesti. Pa je prišlo pismo od Mance in Lojzeta in Pavle se je vrnil...

Tisti večer so sedeli v krčmi vsi štirje: Pavle in Manca, Lojze in Hanca.

«Kaj bosta počela zdaj?» je vprašal Lojze.

«Kaj da bi?» se je zasmel Pavle. «Tako malo me je skrb za naju, kakor da sem pri-nesel s seboj nabasano malho cekinov. Če Bog da, bova pred pustom svatovala pod svetim Lenartom.»

«Da nisi prinesel cekinov s seboj,» mu je odgovoril Lojze. «Ta beseda, ki si jo rekel, je bila nabasana malha cekinov. Svatuja vidva, jaz pa se ogledam malo po teh lepih krajih, nato se vrnem v Ameriko; nemirna je moja kri.»

Ozrl se je na Hanco in rekel: «Pojdi z me-noj, da bo družčina.» Hanca bi šla; a tudi ona je imela v Ameriki ženina. Pred štirimi leti je šel, pa ni ne pisal ne sporočil. Za Malnarja se je pisal in Tone mu je bilo ime.

«Bog mu bodi milosten!» je rekel Lojze. Sto jih je lani zadušilo pod zemljo in on je bil med njimi... Tisoč nad tisoč jih umrje tam pod zemljo, v plavžih, v tovarnah, pod železnim kolesom, kdo bi jih štel! Če bi se jokali za vsakim posebej, bi segla povodenj do vrha Šmarne gore. Vojna je pač. Mi, kar nas ni še padlo, pijmo!»

Vzdignil je kozarec in vprašal Hanco: «Ali pojdeš z menoj?»

«Pojdem,» je odgovorila Hanca.

Pavle je vzdignil svoj kozarec: «Ah, se bojiš, Mana, za najino srečo?»

«Nič se ne bojim,» je odgovorila Mana.

Trčili so križem, da so na cesto zazvonili kozarci.

Tako so pili in prepevali, vsi štirje mladi, vsi štirje veseli. Pri srcu jim je bilo vsem šti-rim tako sladko in prazniško, kakor da je Bog sam pogledal nanje ter za zmirom blagoslovil njih mladost.

Politični pregled

V Nemčiji so proslavili na zelo veličasten način

enaajstletnico nemške ustave.

Proslave se je udeležilo na sto tisoče ljudi, kar je znova dokazalo, da je nemška repu-blika tako globoko vsidrana v srcih povojnih Nemcev, da bodo zaman vsi napor nazad-njaških nacionalističnih krogov, ki še vedno sanjarijo o obnovitvi predvojne Nemčije na čelu s pobeglo dinastijo Hohenzollerncev. V Nemčiji se vrši sedaj

ljuta volilna borba

med predstavniki raznih strank. Opažati je živahno gibanje v vrstah vseh strank ter se ustvarjajo najrazličnejše nove stranke, ki naj bi s svojimi programi osrečile narod. V naj-težjem položaju je nemška nacionalna stran-ka, ki je bila v razpuščenih zbornici druga najmočnejša. Sedaj bo dobila morda jedva 20 poslancev, vse drugo pa se je razbežalo po novih in starih strankah. Velik razkroj je tudi v vrstah meščanskih strank. Najenot-nejša je še socialnodemokratska stranka, kar je pripisovati njeni preizkušeni organizaciji in zavednosti nemškega delavstva. Pri vo-litvah bodo vsekakor najbolje odrezali na-zodni socialisti in pa komunisti. Oboji so enaki demagogi, obljubujejo ljudem raj na zemlji ter vzajemno psujejo obstoječe stanje. Ker je v Nemčiji nad dva milijona brezposel-nih, je zelo verjetno, da bo mnogo teh nesreč-nikov glasovalo v svojem obupu za eno ali drugo teh skrajnih skupin.

V Franciji traja že štiri tedne stavka tekstilnih delavcev.

ki povzroča mnogo skrbi vladi, delodajalcem in delavcem samim, ki so izgubili samo na

na tleh tako, kakor bi padel v boju s svojim nasprotnikom. Sedel je nato na konjiča, katerega kopita so bila ovita s cunjami, vzel v roko svojo dvocevno pištolo in dvakrat zapored izpalil. Komaj je pa potihnil odmev strelav, se je zadržal tako naravno kakor ranjenec, ki zatuli v smrtnem boju, ter hitro odjezdil v temno noč.

Preden je jutro zarisalo prve svetlejše lise na jutranjem obzorju, je že bil jezdec doma in se z največjim mirom vrgel na svoje ležišče.

Junaški uskoški dečki, ki so bili zbrani okrog svojega ognja, so se po dvournem počitku hoteli odpraviti proti ječmeniškemu gradu v nadi, da ga dosežejo baš ob zori.

Ko so čuli oba strela in nato smrtni klic, so skočili brez pomisleka v smer, odkoder so čuli glas. Tavalj so precej časa okrog, preden so se jim privadile oči teme. Slednjič so pa le vendar našli na tleh zleknjeno telo mrtveca. Za-čeli so ga otipavati, toda le prehitro so zaznali, da je truplo že mrzlo in trdo. Ker niso vedeli, kaj in kako, niso hoteli iz previdnosti prižgati ognja. Pograbila pa sta dva trdna Uskoka mrt-vo truplo in ga odnesla k taborišču, kjer je še tlela žerjavica.

Nekaj na žerjavico naloženega granja je dalo svetel plamen, ki je obsvetil obličje mrtveca. Krik je sledil drugim bolestnim krikom, borci so se vedno znova sklanjali nad obličje preminilega; ni jim šlo nikakor v glavo, da bi bil v resnici njihov hetman. Toda uveriti so se končno le morali, da to ni nikaka prevara, saj je imel mrvec na sebi vse znake hetmanske časti.

Dečke je objela silna žalost in so dali v divjem rjoventu izraza svoji bolesti. Šele, ko se je zdanilo, so začeli premišljati, kako naj spravijo mrtvega poveljnika na Ječmenišče. Nekaj

junakov je odšlo na kraj, kjer so našli truplo, da preiščejo in najdejo kako sled, iz katere bi se dalo sklepati, kdo je izvršil ta grozni umor. Toda vrnili so se brez vsakega uspeha, ker je rosa, ki je padla v jutru na travo, sledi docela zabrisala. Šele, ko so hoteli dečki položiti truplo na nosilnice, katere so si napravili iz močnih bukovih drogov, so opazili, da ni zadela hetmana svinčenka, temveč da je padel od zavratnega vboda v tilnik, nakar ga je morilec sunil z bo-dalom še v prsi in mu prebodel srce. To jim je bilo jasno kakor beli dan. Toda tega pa zopet niso razumeli, kako je prišel hetman na oni usodepolni klanec. Na vsak način je moral biti het-man kje drugje umorjen in ga je morilec semkaj le prinesel ter opozoril nanj deček z dvema stre-loma. Tuda na klancu niso našli nobenega sledu, iz katerega bi se dalo sklepati na kako borbo. Torej je bila vsa komedija le prevara, kar so ugotovili po temeljitejšem razmišljanju. Na lice mesta je odšlo zopet nekaj spretnih sledcev, ki so se pa vrnili s poročilom, da so našli samo nekaj čudnih sledov na blatnem potu. Po opisu so prišli na to, da se je tajinstveni človek poslu-ževal konja, ki je imel kopita ovita s cunjami, slično kakor to delajo janičarji, kadar se poda-jajo na poizvedovanje.

Kaj pa če je tudi to prevara, so se nehote vprašali uskoški borci. Ko je nekdo omenil staro ciganko, so bili v hipu pozabili na ugotovljena dejstva. Da, čarovnica in nihče drugi jim ni umoril hetmana. Kdo drugi pa naj bi bil sploh zmožen take zahrbtnosti! Ta hipna ugotovitev jim je utešila napetost v možganih in dala prostora vroči želji po maščevanju. Naprtili so si na rame truplo in ga nesli proti ječmeniškemu gra-du, ki je bil še več ur hodá oddaljen.

Hetmanova žena se je prebudila zgodaj zjut-raj iz strašnih sanj. Čudna potrtost jo je mučila pozno v noč. V nemirnem snu se ji je vedno do-zdevalo, da nekdo korako po sobi in da ji pritiska nekaj ledenomrzlega na usta. Tudi otroka sta imela nemirno noč in sta hitela dopovedovati mamici, da sta videla črnega moža, ki ju je hotel odnesti.

Ljubica se je hitela umivati v mrzli vodi, hoteča si ohladiti svojo razbeljeno glavo in se znebiti tesnobe, ki jo je obdajala.

«Le ven iz ozidja na svež jutranji zrak,» si je dejala potem, ko je oblekla svoja dva otroke in zaužila pičel zajtrk. Tavalja je nekaj časa po polju, nato pa krenila v bukovno šumo, hoteča najti mir ob prisluškovanju petja gozdnih ptic. Dočim pa ji je bilo drugikrat ptičje petje v ve-selje, se ji je danes dozdevalo, da čuje same vzdihljaje, same mrtvaške pesmi. Vrnifa se je domov, se vrgla v svoji spalnici pred veliko razpelo ter prosila Križanega v dolgi molitvi, naj ji vlije milostno v njeno srce mir in uteho. Njena goreča molitev je bila uslišana. Potolažena se je dvignila ter se zazrla v temnejši kot, kjer se ji je dozdevalo, da se nekaj pregiblje. Prikazen je dobivala vedno jasnejšo obliko, dokler ni spozna-la v potezah prikazni obraza in telesa svojega moža. Prikazen se ji je smehljala, dvignila svojo roko k ustom ter ji poslala z zamahom roke poljub, nakar je izginila kakor meglica v jutra-njem solncu.

(Dalje prihodnjič.)

**Postani in ostani član
Vodnikove družbe!**

mezdah že nad 40 milijonov frankov. Delavci stavkajo, ker so odklonili podjetniki plačevanje povišanih prispevkov za socialno zavarovanje, ki je bilo sedaj uvedeno po nemškem vzorcu tudi v Franciji. Stavko poskušajo izrabiti za svoje temne namene tudi komunisti, ki ščuvajo delavce, naj prično s krvavimi nemiri. Socialni demokrati, ki so organizirali stavko, pa so se odločno postavili po robu ter že v kali zaduše vsak poskus komunistov, ki hočejo pognati francosko delavstvo na ljubo Moskvi pod strojnice in karabinke francoske policije.

Na Poljskem je zavladalo veliko razburjenje zaradi izizzvalnih govorov nemškega ministra za zasedeno ozemlje, Treviranusa.

Ta je namreč pričel javno pridigati potrebo izpremembe poljsko-nemške meje ter zahtevati od Poljske, naj se odreče koridorju, ki jo veže z njeno edino in s tolikimi žrtvami zgrajeno luko Gdinja. Poleg tega žele Nemci tudi izpremembo meje v Gornji Šleziji. Poljska javnost je kot en mož od bivših legionarjev pa do najzagrizenejšega lista opozicije zavrnila vsako nemško nado na to, da bi kdaj poljski narod pristal na revizijo mej. Kakor pred mesecem dni, ko so izjavili državniki Male antante, da bi pomenil povratak Habsburžanov pričetek vojne, tako je tudi Poljska odgovorila na to izzivanje, da bo branila vsako ped svoje zemlje z orožjem v roki.

Na perzijsko-turški meji se je razvila prava vojna

brez vsake vojne napovedi. Tu že desetletja napadajo turške vasi kurdska roparska plemena in požigajo selišča. Turčija se jim je postavila odločno po robu ter jih začela z vojaškimi kazenskimi ekspedicijami navajati k redu in spoštovanju mej. Kurdi so se zatekli na pomoč k svojim rojakom v Perzijo, kar pa je povzročilo, da so turške čete prekoračile perzijsko mejo ter začele preganjati roparske Kurde tudi po perzijskem ozemlju, ker

se je perzijska vlada izkazala za preslabo, da bi jih sama razorožila potem, ko so prispeli s krvavimi glavami iz Turčije.

V Perziji pa je poleg tega nastala še revolucija.

ki so jo baje zanetili moskovski komunistični agenti.

DOPISI

RADOMLJE. V nedeljo, 10. t. m., je priredil Sokol svoj telovadni nastop, katerega udeležba je bila od sosednih društev in domačinov prav častna in, skoro bi rekel, nepričakovana. Prijazen vrt br. Cerarja, ki je bil skrbno in okusno okrašen, je že takoj ob začetku telovadbe zasedla pisana množica gledalcev. Pri nastopu so pomagala s člani, članicami, naraščajem in deco društva Kamnik, Mengeš, Domžale, Moravče, Ježica, Ljubljana III in Št. Vid nad Ljubljano. Nastopilo je z beograjskimi prostimi vajami 42 članov, 18 članic, 15 moškega naraščaja, 15 ženskega naraščaja, 22 moške dece, 31 ženske dece in 4 vrste na orodju. Vaje so bile izvajane strumno in skladno. Telovadbo je zaključil z lepim nagovorom na Sokole in občinstvo ter z nazdravom kraljevski hiši brat starosti, potem pa je godba intonirala državno himno.

GORA PRI SODRAŽICI. Dne 10. t. m. je naše gasilno društvo obhajalo 10letnico svojega obstoja in ob tej priliki otvorilo svoj novi res lep Gasilni dom. Slavnosti se je udeležilo nad 600 oseb. Poset je bil najmočnejši iz sosednih občin Sodražice in Loškega potoka. Zastopani sta bili tudi občini Bloke in Ribnica. Posebna zahvala gre gasilnemu društvu Žimarice, ki je ponovno prihitelo k nam pod vodstvom zaslužnega načelnika g. Pirca. O delovanju društva je poročal domači načelnik g. Krže, o pomenu gosilstva pa g. Lovrenčič iz Sodražice. Vsem gostom najlepša hvala in bratski »Na pomoč!«

TRBOVLJE. Beda rudarskih upokojencev je splošno znana. Vsakdo ve, da pokojninsko vpra-

šanje rudarjev ni urejeno. Ta predmet je stalno na dnevnem redu in menda ni uvidevnega človeka, ki stremiljen rudarjev ne bi podpiral. Upokojenci si pomagajo, kakor vedo in znajo, ker je gotovo, da s skromnimi pokojninami po 400 Din na mesec ne morejo živeti. Mnogi od njih imajo veliko število nepreskrbljenih družinskih članov, mnogi težke in dolgotrajne bolezni v hiši. Rudniki so v mnogih primerih uvidevali težavni položaj upokojencev in so jim dovoljevali delo v rudnikih, da dobe k pokojninam skromen stranski zaslužek. Vsi upokojenci vseh poklicev morajo delati. »Slovenec« od 3. t. m. pa pravi, da to ni pravilno, da dobe upokojenci skromen stranski zaslužek, in zahteva, da se mora za čas dela v rudniku pokojnina črtati. Upamo, da rudniki temu nesocialnemu nasvetu ne bodo sledili.

SPODNJA HUDINJA PRI CELJU. (Smrt na kosa.) Tu je umrla v 69. letu starosti ga. Marija Šribarjeva, vdova po znanem narodnjaku in narodnjaku g. Florijanu Šribarju, posesniku in kovaskem mojstru. Rajnica, ki je bila znana kot ena najzavednejših naprednih in narodnih žena v celjski okolici, zapušča 7 otrok. Bila je agilna članica raznih naprednih in nacionalnih društev že v onih časih, ko to ni bilo baš najlažje. Leta 1908, je bila tudi na skupščini CM družbe v Ptuj, kjer so jo podivjani nemškutarji oblihi s črnolom. Svoje otroke je vse vzgojila v strogo narodno-naprednem duhu. Pa tudi sicer je bila dobra, blaga in razumna žena. Bodi ji ohranjen časten spomin!

TEHARJE. (Smrt na kosa.) Tukaj je umrla 12. t. m. gospa Ana Cajhova, žena Ignaca in mati znanega gostilničarja in posestnika g. Jožka Cajhna. Pokojnica je bila skromna, plemenita slovenska ženica. Sožalje preostalom!

SV. BARBARA V SLOV. GORICAH. V naši občini Zimici se je 15. t. m. ustanovila sokolska četa, broječa 25 članov. Izvolili so naslednji odbor: starosta brat Hrastnik Anton, načelnik brat Sredenšek Franjo in tajnik brat Sauperl Adolf. Pri prvem poskusnem vežbanju sta se pokazala resna volja in pravo navdušenje med fanti. Upamo, da se bo število bratov še pomnožilo ter da bo četa uspešno napredovala. Začas-

Soteščan:

Vdovčkovi cekini

Šaljiva povest iz pred vojne dobe.

Pri Mucu se je pravkar izlila huda jezična nevihta, čije posledice so bile pojemajoče ihtenje in tanki jok, ki je skozi odprta okna odmeval iz sobe. Ančka je sedela pri mizi, zakrivajoča si z dlanjo objokani obraz. Njene misli so bile zbrane v Soteski ob Andreju, njenem ženinu, ki ji ga nevoščljivci tako zavidajo. Koliko je morala že prestati zaradi njega, celo njen lastni oče se je vpri njuni zakonski zvezi. Končno se je omajal ter prodal travnik, da ji odšteje doto. Spoznala je njegovo ljubezen in žalostno je pogledala mater, zvijajočo se ob peči, kakor da se je prodani košček zemlje odtrgal od njenega telesa. Tolažila jo je Minka, njena mlajša hči, zmerja je Ančko zaradi možitve in travnika, ki ga odnese za doto.

«Revica,» jo je pobožala mati, «po nedolžnem moraš trpeti zaradi drugih...»

«Zaradi Ančke...» je zaplakala Minka. «Kolikor postane ona bogatejša, toliko bomo doma revnejši...»

«Očeta so pregovorili,» jo je mirila mati, «Ančka ni toliko kriva.»

«Čemu sili v Sotesko,» se je hudovala Minka, «doma naj ostane.»

«Naj se omoži,» jo je pogovarjala mati, «ampak travnika ni bilo treba prodajati. Pri Smoletu so denarni, Andrej ni zahteval dote.»

«Nesreča,» se je čemerila Minka, «travnika v Globicah ne bomo kosili več. Kako prijetno je bilo ob košnji tam doli: dekleta smo tekala v belih predpasnikih in smeh se je razlegal po dolini.»

«Polagoma nam bodo odtrgali kos za kosom,» je vzdihnila mati. «Sedaj so nas pripravili ob travnik, drugič nam vzamejo njivo, potem bodo planili po gozdih; ob vse bomo nazadnje, moj Bog!»

Obe sta dali duška svoji bridkosti z glasnim ihtenjem, ki so ga prekinili težki koraki: oče je prišel domov.

«Prodal, prodal — primojuš — travnik sem prodal,» se je zaletel v vrata, ki so se široko odprla. «Pa je bil moj,» je prilomastil v sobo, «in jaz sem gospodar.»

«Stari, ti si slab gospodar,» se je kregala mati. «Posestvo razkosavaš in otrokom zapravljaš — lastni dom, Sram te bodi!»

«Mene sram?» je zaloputnil duri, da so se stresle stene ter zaškripala okna. «Mene — občinskega odbornika — sram, prvega moža na Golici — sram, očeta, ki bo štel cekine za doto — sram... Babnica, ali noriš?»

«Pijanec,» ga je zmerjala žena, «na starost boš norel tudi ti...»

«Pijan — primojuš — pijan?» je omahnil na klop. «Ali sem sploh kaj zapil? Vdovček je plačal — toda prodal sem — in kesal se bom.»

«Žal mu je,» se je zasmilil ženi; «sam vrag ga je menda premotil.»

Minka je napravila luč ter je hitela naproti bratoma, ki sta pravkar stopila v vežo. Mati pa je glasno zajokala, da se zasmili sinovoma ter ju z jokom pridobi na svojo stran. Jokati je pričela tudi Ančka, misleča, da bodo zdaj vsi štirje planili po očetu in po njej. Toda njene slutnje so ostale prazne.

Muc se je ob njunem prihodu zleknil po klopi in potuhnil, dočim se mati ni mogla naveličati farnanja nad nesrečo, ki jim je ugrabila travnik. Sinova sta zagovarjala očeta, pomagala jima je

tudi Ančka, Minka pa je morala molčati. Večerje pri »Mucu« niso kuhali ta večer.

Razdor, ki je nastal na veselici med godcem in Mucem, ni ostal brez usodnih posledic. Mazelj ga je, zapustivši krčmo, zatožil njegovi ženi; nato je vohal okrog hiše in kar je slišal, je prekuhan v svoji domišljiji nesel v Sotesko k Smoletu, da nahujska tudi Andreja zoper Muca in njegovo družino.

Soteska je bila Golici najbližja vas, zato je Andrej še pred večerom izvedel, kar se je dogodilo na veselici. Pripovedovanje Mazeljevo mu je bilo torej le ponavljanje dogodkov, pravkar odigranih, a že dovolj znanih po okolici.

Bil je pošten in miroljuben mladenič; hotel je le osrečiti Ančko, doto mu je bila postranska stvar. S svojimi nesebičnimi nameni pa je dosegel ravno nasprotno, namreč razprtijo v hiši svoje izvoljenke. Slutil je, da mu bodo obrekljivi jeziki podtikajo vso krivdo, ki jo spričo svoje vzorne preteklosti ne more sprejeti na rame.

Na izbiranje neveste je Andrej polagal veliko važnost, zato ga je skrbelo, mu li prinese srečo ženitev, začeta in končana s prepirom. Razmere, v katerih bi moral stopiti v zakon, mu niso obetale blagoslova; Ančka je pri tem seveda nedolžna, toda vzrastla je v kregu in prekanju pri hiši, v kateri ni bilo nikdar prave enote.

Ob takih in enakih mislih se mu je pričela hladiti ljubezen do nje, ki je bila doslej najdražja njegovemu srcu. Še si lahko pomaga, ni mu še zapečatena bodočnost. — Težko bi mu bilo to izvesti samemu, toda Mazelj je mojster v tej stroki; še nocoj bo povedal Ančki, naj pozabi njega, ki si jo bo prav tako izbrisal iz spomina.

«O didl no,» je stopal Mazelj iz Soteske v motni mesečini jesenskega večera. Takega po-

no nam daje prostor na razpolago g. Šauperl Alojz, gostilničar v Zimici, ki nam gre tudi sicer na roko. Izreka se pristrana zahvala vsem, ki so pripomogli, da se je izvršila ustanovitev sokolske čete. Tajnik.

MALA NEDELJA. Velika tombola Društvene doma bo nepreklicno v nedeljo 31. t. m. ob 8. uri popoldne. Nad 300 lepih dobitkov, kakor zlata ura, vreča moke, moška in ženska obleka, odeja, boksasta koža itd. Vsi dobitki bodo javno na ogled. Po tomboli bo veselica s plesom. Vabljeni ste vsi od blizu in daleč.

SV. ANDRAŽ V HALOZAH. Nedavno sem čital, da se bo letošnje žegnanje pri podružnici sv. Avguščina na zelo slovesen način obhajalo ob koncu t. m., kar nas res zelo veseli. Vabimo vse romarje od blizu in daleč, da nas obiščejo in pridejo v naše Haloze med zlahtne vinske trte. Veselilo bi nas tudi, da bi se pri domači farni cerkvi obhajalo kaj takšnega, da bi imeli dvakrat v letu žegnanje, kakor imajo to pri nekaterih drugih farah, saj je pet oltarjev v cerkvi. — Vinska trta nam letos precej dobro obeta. Toče do sedaj še nismo imeli. Padala je nedavno malo po Veliki Varnici in je potem šla preko na Hrvatsko. Bog nas obvaruj večje nesreče! — V Repišah pri posestniku Francu Mežnariču, ki stanuje v Bukovcih, je nedavno nastal ogenj zaradi neprevidnega kurjenja. Plameni so uničili tudi sosednje poslopje posestnika Franca Cimermana, stanujočega v Markovcih. Požar so vneto gasili gasilci iz Leskovca. Pri gašenju se je ponesrečil gasilec Jurij Voglar, ki je dobil precejšnje opekline na nogah. Priporočali bi, da bi društvo napravilo vinsko zbirko, ker mislimo, da bi vsak najmanjši posestnik rad žrtvoval za tako dobrodelno društvo nekaj litrov vinskega mošta, ki bi ga potem prodali in si za tisti denar nabavili še nujno potrebno orodje za gašenje požarov. Tudi kakšna veselica bi bila umestna. Gasilci, na 28. t. m. nastopite zopet vsi v paradi in idite s procesijo k sv. Avguštinu. Ako se boste večkrat pokazali, boste imeli še več članov! Na pomoč!

JARENINA je prijazna skupina ličnih selišč v ljubkem podolju med solničnim vinskim gričev-

jem Slovenskih goric komaj tri četrti ure hoda od Pesnice, prve železniške postaje vzhodno od Maribora. Mariborčani se kaj radi prihajajo razvedrit k «Vidovdanski lipi» v Jarenino. V nedeljo 24. t. m. popoldne prideta sem na skupni izlet Sokol in Narodna odbrana iz Maribora; spremljala ju bo društvena godba. Na prostem ob zgornji šoli bo velika narodna prireditve. Sokol bo izvajal proste vaje, domače Prosvetno društvo pa bo uprizorilo istotam mladinski igrokaz «Sirota Jerica». Ta krasna igrice se je igrala minulo nedeljo in so bili gledalci kar zadivljeni ob genljivih prizorih in nad vse okusni opremi malčkov. No, v nedeljo si zopet lahko vsakdo ogleda igrice. — Smrt na kosa. Blaga, skrbna mati je solnce v hiši, je sreča in veselje za dom in za sosede. Poštenega človeka zaskeli v dušo in srce, ko gleda na zadnji poti tako dobro materino srce. Pa vse, kar se rodi, k smrti hiti, eden hitreje, drugi počasneje, ker je tako neizprosno zapisano v knjigi božjega stvarstva. Tako je tudi k nam posegla kosa mrzle smrti in nam v kratkih presledkih pobrala vzgledni materi gospodinji. Verono Šavprlovo iz Vukovskega vrha in Ivano Lorbjevo, po domače Murečevo mamico, iz Kaniže. Obe sta bili dobri ženi in sta svoje otroke vzgojili v poštene in dostojne člane človeške družbe. Naj jima sveti večna luč!

ORMOŽ. Ordinarij bolnišnice križniškega reda dr. Anton Hrovat ne ordinira od dne 20. avgusta do dne 5. septembra 1930.

GOSPODARSTVO

Kmetijski pouk

NAPAKE NAŠEGA MLEKARSTVA.

Od izkušenega mlekarja smo prejeli:

Že 30 let se bavim s praktičnim mlekarstvom in ves ta čas iščem in se trudim, da bi dosegel boljše izdelke iz našega mleka. Priznam, da se pri največji pažnji in dolgoletni izkušnji komaj posreči izdelati 70 odstotkov prilično dobrega blaga. Čemu toliko slabega blaga? Pa bi

mislil kdo, da je mlekar nesposoben. Nikakor ne, temveč tu so popolnoma drugi vzroki, o katerih hočem izpregovoriti.

Trdim, da je naše mleko sposobno za najfinejše mlečne izdelke, ako se nam posreči odstraniti nekaj hudih napak iz našega mlekarstva. Vsakemu izkušenemu mlekarju je ali bi mu moralo biti dobro znano, da je mleko silno občutljivo in zaradi tega naglo izpremenljivo že pri največji snagi in da vpliva kvarno nanje razlika v temperaturi, tlaku in vlagi. Mnogo huje je seveda z mlekom, ki pride iz nesnažnih hlevov. Nesnažno vime, nesnažne roke, nesnažna posoda, to so glavni kvaritelji uspeha našega mlekarstva. In kaj vse pokladajo molznicam! Zato hlo seno in raznovrsten mleku škodljiv plevel.

Če to vpoštevamo, vidimo, da ni krivda toliko na strani premalo strokovno izobraženih mlekarjev, temveč kriva sta nesnaga in nepravilno krmljenje molznih krav. Čeprav imamo že precejšnje število strokovnih knjig o živinoreji in mnogo živinorejskih strokovnjakov, smo vendar v zadnjih desetih letih kaj malo napredovali v pridelovanju kakovostno dobrega mleka. Dajte nam mleka iz snažnih hlevov, od zdravih krav, krmljenih z zdravim klajo, prinesite povsem zdrav, sveže in snažno mleko v mlekarno, pa vas zagotavljam, da ne bo treba več govoriti o švicarskem siru in o danskem maslu. Na tržiščih se bosta pokazala jugoslovanski sir in jugoslovansko maslo, ki bosta lahko konkurirala najboljšim inozemskim proizvodom.

Tedenski tržni pregled

ZIVINA. Na zadnjem mariborskem živinskem sejmu so se prodajali za kilogram žive teže: voli po 5-75 do 10 Din, biki po 6-50 do 10 Din, krave po 4 do 10 Din in mlada živina po 7 do 9 Din.

ZITO. Na ljubljanski blagovni borzi so ponujali zadnje dni (za 100 kg. postavljeno na slovensko postajo): pšenico, baško, po 232-50 do 245 Din, turščico, baško, po 185 do 187-50 Din, moko, baško iz nove pšenice, po 395 do 400 Din.

HMELJ. Prava kupčija se ni začela še nikjer. Vsi znaki pa kažejo, da bo letos hmelj vendarle

ročila še ni nosil na Golico — sebi v zadoščenje in v ponižanje svojega nasprotnika.

«Prav je naredil, o didl», je hvalil Andreja, polslišno govoreč. «Bo pa drugo dobil — laže kakor dekle — deset, če bi jih hotel — namesto ene... Slivar s Pogleda mu jo ponuja in dedec ima denar; Tramova iz Sela gleda za njim, vsa v zlatu in svili; pri Pevčku na Gredici jih je pet na razpolago in ena je lepša od druge; Lončkove tudi čakajo snubcev; izbirčne so in visoke gledajo — Andrej bi bil sprejet; — Tkalčeva s hišo in njivice bi se ga tudi ne branila, čeprav je terno zadela v loteriji. — Pa da se je le premislil, da ga le Ančka ne bo dobila, o didl!»

V neprestanem samopogovoru je došel na Golico. Tu je moral utihniti, kajti ljudje so ga srečavali in marsikomu je hotel povedati, kakšno novico prinaša iz Soteske. Vsaka beseda mu je bila naperjena proti Mucu, ki ga je sovražil, dočim so Golčani zagovarjali svojega soseda ter obsojali Soteščana in njegovo nezvestobo.

Mazelj je uvidel, da si z usodnim naročilom nakopava sovraštvo svojih sosedov. Sram ga je postalo nečednega opravlila in strast maščevanja mu je pojemale in ugašala. Kesal se je, da se je vmešal v to zadevo, toda Andreju je obljubil in mož beseda je hotel ostati.

Počasi kakor z bremenom na rami se je bližal Mucovemu domu. Obotavlja se pred vratmi, je premišljal, ali naj vstopi ali počaka drugega dne. Kar je na dvorišču zapazil Nandeta, kateremu je izsilil neljubo poročilo, potem pa je izginil izpred njega.

Hudo je zbolela Nandeta nepričakovana vest, toda prebolel jo je, vedoč, da bo kmalu ostavil domačo vas. In res ga je že drugi dan poklical Vdovček v svojo pisarno ter mu napisal prošnjo za potno dovoljenje, ki ga je Nande tudi

dobil. Vdovček je držal besedo: dal mu je denarja za potovanje in Nande je odrinil po srečo v tuji svet.

Janez je bil razburljive narave; rad bi bil zaradi travnika rojil nad očetom, toda premagovati se je moral zaradi župana, ki ga je določil za načelnika godbi z obljubo, da ga odpošlje na učni tečaj.

Godba na Golici je bila ustanovljena; pristopili so k nji domala vsi mladeniči, možje so članarili kot podporniki in dekleta so pobirala darove. Prirejale so se veselice, shodi ter se vabili govorniki; čisti dobiček pa se je porabil na zabavnih večerih po načelih naprednega župana, ki je rekel: «Dajte ljudstvu, kar je njegovega...»

Jamarjev hrast je bil požrtvovalnim Golčanom huda pokora, ki so jo opravili z združenimi močmi. Dva dni se je trudilo petdeset delavcev in tri vozove so polomili, preden so ga spravili iz močvirja. Res jim je vrgel lep denar, a prav toliko jih je stalo popravilo orodja in vozov, ki so se pokvarili pri vožnji.

Jamar je tiste dni preživel večinoma na gričku, odkoder se je videlo v dolino, kjer se je njegov orjaški ljubljenelec poslavljajal od Mezin. Nikdar ni mislil, da se ga bo kdaj lotila pohlepna roka, zato se je zvijal ob zvokih sekire, kakor da bi ti udarci padali po njegovem telesu. Ko se je slednjič zmajal stoletni velikan ter je zagrmel v močvirje, tedaj se je tudi Jamarju zazdelo, da se je v njem utrgalo nekaj, kar ga je vezalo na posekano drevo. Računal je in ugibal ceno, za katero ga bodo prodali; v zahvalo pa je moral slišati iz doline psovke, celo preklinjali so ga nehvaležniki zaradi truda, ki ga je zahtevalo njegovo velikodušno darilo.

Janez je dovršil z odliko godbeni tečaj ter je postal načelnik. Z vneto in zanimanjem se je

lotil novega posla, odtujil pa se je domačemu delu in Muc je izgubil glavno pomoč. Rano, ki mu jo je zadala nepremišljena prodaja travnika, je skušal izlečiti s pijačo; njegove misli so se zbirale tam, kjer jih ni bilo treba, s posedanjem v gostilni je zanemarjal gospodarstvo, da se izogne ženi, katere neprestano zmerjanje ga je podoilo od doma.

Ančka se je še tisto leto omožila z nekim rudarjem iz maščevanja nad Andrejem in zaradi rednega prepira v domači hiši. Dote ji Muc ni mogel odšteti, kajti travnik mu je že med letom izginil iz žepa. Ko je zapravil zadnji cekin, je pričel jemati na posodo in Vdovček mu je posojal na njive in gozdove za visoke obresti. Minka in mati sta živeli v strahu pred najhujšim, da ju v najkrajšem času poženejo z lastnega doma.

Pred pustom drugega leta se je poročil tudi Smoletov Andrej. Med petnajstimi, ki so mu bile na ponudbo, je mogel osrečiti le eno, in samo ena je bila uslišana, da je dobila njega, po katerem jih je toliko hrepenelo...

Petnajst let je sicer kratka, a vendar dovolj dolga doba, da zaniknež v tem času uboža dočim se prebrisanec na račun siromaka dvigne in obogati. Varčnost in pridnost lahko v teh letih ljudem hiše sezidata, nasprotno jim jih zapravljivost in lenoba podereta do tal. Mnogo slave more ugasniti v tej dobi. Temu in onemu pa se lahko odkrije nova pot do ugleda in veljave.

Sloveča Vdovčkova gostilna na Golici je bila razdeljena v dva dela: prvi je bil namenjen navadnim pivcem, a drugi odličnim gostom bližnje in daljnje okolice. To je bila tako zvana posebna soba, podobna nekaki dvorani, kjer so se ob nedeljah vršili plesi in druge prireditve.

(Dalje prihodnjič.)

Imel nekaj cene. Največ upanja daje hmeljarjem dejstvo, da bo letošnji pridelek kakovostnega hmelja (v srednji Evropi) majhen. Po cenitvi zateškega hmeljarskega kongresa bo znašal pridelek hmelja v Nemčiji, Češkoslovaški, Jugoslaviji, Poljski in Alzaciji skupno le 514.000 do 552.000 starih centov po 50 kg (lani 803.000), dočim je ocenjena potreba pivovarn na preko 600.000 starih centov po 50 kg. Naši hmeljarji naj le pazljivo obirajo in sušijo, pa bodo blago z lahkoto spravili v denar. Geslo hmeljarjev bodi tudi: Ne vsiljujte kupcem svojega blaga!

LES. Razporeženje za nakupovanje je mlačno. Dne 18. t. m. je bilo na ljubljanski blagovni borzi eksekutivno prodanih 10 vagonov hrastovih drv, polsuhih, takojšnja dobava, franko vagon nakladalna postaja Stična, po 13-50 Din.

Cene tujemu denarju

Na zagrebški borzi smo dobili zadnje dni v valutah za:

1 dolar okrog 36 Din;
dne 18. t. m. v devizah za:
100 avstrijskih šilingov 794-68 do 797-68 Din;
100 nemških mark 1344-50 do 1347-50 Din;
100 madžarskih pengov 986-90 do 989-90 Din;
100 italijanskih lir 294-04 do 296-04 Din;
1 dolar 36-13 do 36-33 Din;
100 francoskih frankov 220-59 do 222-59 Din;
100 češkoslovaških kron 166-67 do 167-47 Din.

Sejmi

25. avgusta: št. Vid (Bloke), Ribnica na Pohorju, Zusem (za živino).
26. avgusta: Novo mesto, Moravče pri Kamniku, Veliki Gaber, Rajhenburg, Ljubno v Savinjski dolini (le za blago), Breg pri Ptuj.
28. avgusta: Struge, Dolnja Lendava, Sv. Trojica pri Mariboru (le za živino), Sv. Tomaž pri Ormožu.
29. avgusta: Zagorje ob Savi, Dobrova pri Ljubljani, Zalec, Poljčane, Muta.
30. avgusta: Velika Loka.

Kratke vesti

— Agrarna reforma v Prekmurju. Te dni se mudi v Dolnji Lendavi superrevizijska komisija na veleposestvu Eszterhazy, ki urejuje agrarne razmere med agrarnimi interesi v okoliških vaseh. Ta komisija je bila potrebna, da na licu mesta ugotovi resničnost številnih pritožb in prošenj, ki so se v teku leta nakupile. Ta teden bo končna določitev in udržitvev agrarnih subjektov in objektov na veleposestvu Zichy v Belvincih. To agrarno revizijo željno pričakujejo vsi agrarni interesi na omenjenem veleposestvu. Stanje agrarnih interesov, kakor je danes, traja že od leta 1924. Razne izpremembe, ki so se izvršile v teh šestih letih v vrstah agrarnih interesov, nujno zahtevajo revizijo, ki se bo sedaj tudi izvršila.

DOMAČE NOVOSTI

* Zaradi preobilice gradiva smo prisiljeni nekaj dopisov odložiti na prihodnje številke. Naj nam cenjeni dopisniki oprostite zavlačevanje!

* Kraljeva zahvala Obrtnemu društvu na Jesenicah. Na udanostno brzojavko Nj. Vel. kralju z obrtniškega zbora na Jesenicah je Obrtno društvo prejelo z Bleda kraljevo zahvalo.

* Povratek Nj. Vel. kraljice na Bled. V nedeljo zvečer se je vrnila z večtedenskega potovanja po Avstriji in Nemčiji na Bled Nj. Vel. kraljica Marija s svojo materjo rumunsko kraljico in sestro princeso Ileano.

* Evharistični kongres v Zagrebu. Z veliko slovesnostjo ob navzečnosti visokih cerkvenih dostojanstvenikov je bil prejšnji četrtek odprt v Zagrebu evharistični kongres — kongres če-

ščenja sv. Rešnjega telesa. Na kongresu se je zbralo okrog 20.000 udeležencev iz raznih krajev naše države in tudi iz inozemstva, tako iz Češkoslovaške okrog 100 romarjev. Z romarji je prišlo tudi osem godb. Popoldne je prišel na kongres zastopnik papeža, papeški nuncij g. Pelegrinetti. Zelo slovesen je bil v nedeljo zaključni dan kongresa. Po zagrebških ulicah je vrvelo na tisoče vernih katoličanov iz vse naše države, ki so se udeležili dopoldanskega svečanega opravila pri okusno prirejenem oltarju na Jelačičevem trgu. Na tribuni poleg oltarja so prisostvovali službi božji med drugimi odličnimi osebnostmi zastopnik vlade minister dr. Srškič, nadškof dr. Bauer in savski ban dr. Šilović. Svečano mašo je bral papeški nuncij g. Pelegrinetti, a slovesno pridigo o evharistiji je imel nadškof doktor Bauer. Po končani maši je g. Pelegrinetti blagoslovil vso množico v imenu papeža Pija XI. Popoldne se je vršila po zagrebških ulicah svečana procesija.

* Zlata in srebrna poroka. V Konjšici pri Zagorju so obhajali v nedeljo lepo domačo slovesnost. G. Dolinšek in njegova žena Marija sta slavila zlato poroko, njegov zet g. Dolanc Matija in njegova žena Marija pa srebrno. Dolinšek in Dolanc sta velika posestnika in spoštovana daleč na okrog. Najiskrenejše čestitke!

* Tekma slovenskih harmonikarjev bo 8. septembra, na praznik Malega šmarna. Kdor se še ni prijavil, naj to nemudoma stori. Zadostuje navadna dopisnica, naslovljena na urad velesejma v Ljubljani, nakar dobi priglaselec vsa potrebna navodila. Zmagovalci v tekmii dobe lepe nagrade in diplome.

* Elektrifikacija okolice Kranja. Kranjske deželne elektrarne nameravajo zgraditi daljnovod 20.000 voltov od Naklega do Hotemaž, Bobovka in Kokrice. Na daljnovodu je v načrtu sedem zidanih transformatorskih postaj in z njimi v zvezi omrežja v naslednjih vaseh: Rupa, Primskovo, Gorenje, Kokrica, Mlaka, Kovka, Bobovek, Strakovlje, Tatince, Britof, Predoslje, Orehovlje, Suha, Milje, Visoko, Olševk in Hotemaže, tako da bodo z električnim tokom preskrbljene vasi občine Predoselj in deloma tudi občine Senčurja. Glede na ta načrt je sresko načelstvo v Kranju razpisalo ogled in obravnavo na licu mesta za 27., 28. in 29. t. m. Interesenti se opozarjajo, da morajo morebitne ugovore vložiti pri sreskem načelniku ali najkasneje pri komisiji.

* Zaposlovanje inozemcev. Na posebno odredbo ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje smejo izdajati izjave glede zaposlovanja inozemskih delavcev po § 4. dotičnega pravilnika le javne borze dela (centrale), nikakor pa ne podružnice, ekspoziture ali poverjenišтва borz dela. Poslodavci v področju javne borze dela se zaradi tega opozarjajo, da je vse dotične prošnje vlagati pri javni borzi dela v Ljubljani, ne pa pri podružnici v Mariboru in pri ekspoziturah v Kranju, Celju in Murski Soboti. Vsako vlogo je po določbah zakona o taksah kolkovati s 5 Din ter ji je priložiti za rešitev kolek za 20 Din.

* V idrijskem rudniku je zaposlenih sedaj okoli 900 delavcev, ki delajo po osem ur na dan, zaslužijo 4-80 do 8-70 lire dnevno ter imajo še do 11 lir doklade. Stari delavci dobivajo pokojnino. Celotna plača znaša komaj 250 lir na mesec. Upokojencev je 230.

* Slovanske molitvenike v Prekmurje! Prejeli smo: Po naših omarah in miznicah leži polno molitvenikov, ne da bi se rabili. V Slovenski Krajini pa bi mogli služiti važni narodni vzgoji. Zato jih nemudoma poiščite ter jih do 30. t. m. pošljite na naslov: Sokolska župa, Maribor — Narodni dom. Seveda so enaki darovi še tudi pozneje vsak čas dobrodošli.

* Italijanska oblastva izpreminjajo slovenska krstna imena. Tržaški listi poročajo, da tamošnja oblastva vneto izpreminjajo krstna imena slovenskih šolskih otrok. Tako je te dni dobila cela vrsta slovenskih otrok italijanska imena. Milan je postal Emilio, Slava Faustina, Ljudmila Luciana, Danilo Giordano, Milena Elena, Vida Vita, Stanko Costanta, Slavko Mario, Miroslav Libero,

Gozdenka Marcella, Svetka Santina, Milena Mirrella, Danica Aurora, Jaroslav Claudio. Kakor razvidno, ne gre samo za prevod imena, ampak nekateri otroci dobijo čisto nova imena.

* Prodaja sadja na podravski cesti. Okrajni cestni odbor v Mariboru razglašja, da bo v nedeljo 24. t. m. prodaja sadja na podravski cesti. Prodaja bo od kilometra do kilometra, to je za vsak kilometer se bo sadje posebej dražbalo. Dražba bo po naslednjem redu: ob 8. zjutraj v gostilni župana Martina Hernaha v Selnici ob Dravi za km 14 do km 19; ob 11. v gostilni Urbas (Feldbacher) v Slemnu za km 10 do km 14; ob 3. popoldne v gostilni g. Brudermanna v Bresterici za km 4 do km 9.

* Skalovje na železniški progi. Predzadnjo sredo zvečer se je zaradi deževnega vremena zopet odtrgala skala s hriba med Trbovljami in Zagorjem ter priletela na železniško progo. Železniški čuvaj, ki je skalo opazil na progi, je takoj obvestil o nezgodi obe postaji. Skalo so kmalu odstranili.

* Zahvala. Zastopnikom oblastev, godbi «Sloga» in vsem možem, ki so se udeležili zbora ZSV na Brezjah, hvala iskrena! Prav posebno pa čutimo dolžnost, da našim vrlim novinarjem, ki so nas brez razlike doslej vedno, radi in povsod podpirali in tako tudi pri našem taboru na Brezjah, izrečemo našo globoko hvalenost in prav prisično zahvalo. — Glavni odbor ZSV v Ljubljani.

* Vlak zavozil v množico ljudi. V Zagrebu se je zgodila v soboto strahovita nesreča. Prireditveni odbor evharističnega kongresa je priredil zvečer na igrišču Concordije ognjemet, ki ga je gledala ogromna množica ljudi. Tako se je nagnetlo tudi na železniškem tiru na visokem Tratinskem mostu nešteto romarjev in drugih ljudi. Med tem ko je množica zamaknjena gledala ognjemet, je pridrdral tovorni vlak in zapeljal, ne da bi se mogel pravočasno ustaviti, naravnost v gnečo. Nastala je strahovita panika in ljudje so začeli preskakovati ograjo mostu, pri kateri so izruvali betonske temelje. Strojevodja je mogel vlak ustaviti šele 15 do 20 metrov onstran mostu. Pogled na kraj nesreče je bil grozen in ranjenci, ki so bili še pri zavesti, so obupno klicali na pomoč. Katastrofa je zahtevala pet mrtvih in šestnajst hudo ranjenih, od katerih najbrž ne bodo vsi okrevali. Koliko je bilo lahko ranjenih, ni znano. Med mrtvimi in hudo ranjenimi ni nobenega Slovenca.

* Smrtna nesreča se je pred dnevi pripetila v Ormožu. Čevljarjeva žena Antonija Mežnaričeva je pri čiščenju oken v Ljudski posojilnici omahnila in padla na cementna tla. Obležala je mrtva.

* Električni tok ga je umoril. V Mariboru se dogaja domala pri vsaki hušji nevihti, da nastopi pri električni napeljavi napaka. Tudi ob silnem naliivu, ki je prihrumel nad Maribor predzadnjo sredo zvečer, so ugasnile vse luči, ker se je pokvarilo nekaj v transformatorju na Betnavski cesti. Na kraj napake je bil poslan monter Vilko Rebernak, ki je splezal po lestvi na poslopje. Pri tem pa ni opazil v temi, da so žice daljnovoda potrgane in da visijo nezavarovane na lestvi. Rebernak je prišel v dotik z napeljavo in dobil hude opekline po rokah, nogah in životu. Zaradi bolečin se ni mogel več obdržati na lestvi in je padel na tla ter si pri tem prebil lobanjo. Reševalno moštvo je ponesrečenca odpeljalo v splošno bolnico. Rebernak, ki je bil v svojem hudem poklicu že večkrat poškodovan, je v bolnici umrl zaradi dobljenih poškodb.

* Voz ga je pokopal. Te dni je posestnik Krničar Peter iz Luž vozil z dvovprežnim vozom krajnike iz Jezerskega v Senčur. Na ozki banovinski cesti nižje vasi Visokega je srečal avtobus, ki vozi na progi Ljubljana—Cerklje—Kranj. Srečanje je še dokaj srečno poteklo, le avtobus kakor tudi voz sta zdrknila z eno stranjo v jarek. Avtobus je srečno izpeljal iz jarka, Krničarju pa to ni hotelo uspeti. Zato je izročil vodstvo konja navzočemu Rezmanu, sam pa zlezal pod voz, da ga dvigne na cesto. Pri tem poizkusu se je voz

prevrnil in pokopal Krničarja pod seboj. Krničar je dobil hude notranje poškodbe in kljub zdravniški pomoči, ki mu jo je prvi nudil dr. Logar, naslednjega dne podlegel.

* **Nogo si je zlomila.** V ljubljansko splošno bolnico so pripeljali 22letno posestnikovo hčerko Marijo Skufčevico iz Stranske vasi pri Stični. Imenovana se je peljala po cesti proti domači vasi s kolesom, a je naenkrat zavozila na kamen. Pri tem je zaradi sunka izpustila krmilo, prihodnji trenutek že padla na tla in si zlomila levo nogo. Na pomoč so ji prihiteli sosede, ki so jo odnesli v neko hišo, potem pa so jo s prvim vlakom odpeljali v Ljubljano in jo oddali v bolnico.

* **Utopljenec v Savi.** Te dni zjutraj je dvajsetletni Božidarček Bajec slučajno hodil ob savskem bregu pri Krškem. Nemalo se je ustrašil, ko je v kotanji, katero loči kamenita škarpa od glavne struge Save, opazil nekega utopljenca. O najdbi obveščeno orožništvo je bilo v najkrajšem času na mestu. Utopljenec je ležal v plitvi in dokaj čisti vodi vznak z razpetima rokama in nogama. Poklicani grobar Šiško je potegnil utopljenca na breg in ga očistil od naplavljenega sviza. Šele takrat se je opazilo, da je utopljenec popolnoma gol in da nosi na nogah le skrbno zadržane čevlje, nogavice in kose spodnjih hlač, ki so se mu ovijale do kolen. Na glavi pa je imel več globokih ran sumljivega značaja. Truplo je bilo prepeljano v mrtvašnico mestnega pokopališča. Utopljenec je srednjevelik in srednjemočan. Ima precej močno glavo z debelim okroglim obrazom, nizkim čelom in plešo, debelim topim nosom brez posebnih znakov. Lase ima kratko pristrižene, kostanjeve, mešane s sivimi, brado in brke obrbite. Na sebi je imel belo srajco, bele spodnje hlače, sivobeke nogavice in črne čevlje na zadrgo z gumijastimi podpetniki. Star mora biti od 45 do 50 let. Istovetnost utopljenca doslej še ni ugotovljena.

* **Štiriletna deklica zgorela.** Te dni se je na Dobrovljah pri Braslovčah zgodila huda nesreča, ki je zahtevala življenje štiriletna deklice. Tamkajšnji posestnik Selišek je pustil svojo edino hčerko v kuhinji pri peči, kjer so pekli kruh. Naenkrat pa je deklica vsa v plamenu prikrčala iz hiše. Veter je ogenj na njej še razširil. Starši, ki so bili priča groznega prizora, so priskočili na pomoč z vodo, a bilo je prepozno. Deklica je postala žrtev plamena.

* **Samomor mladega dijaka.** Te dni so našli nad celjskim mestnim parkom mrtvega 18letnega dijaka srednje tehnične šole v Splitu Franja Nerada, edinega sina obče priljubljenega celjskega stavbnika g. Nerada. Mladi Nerad se je iz neznanega vzroka ustrelil z vojaško armadno pištolo. Zadel se je v srce in je krogla izstopila na hrbtu.

* **Huda nevihta nad Poljčanami.** V sredo preteklega tedna popoldne je Poljčane in okolico zadela huda ura. Med hudim nalivom se je vsula gosta toča in uničila ponekod vse pridelke do zadnjega. Posebno nesrečne so bile Spodnje Poljčane.

* **Smrt po električnem toku.** V Rimskih toplicah je stopila na odvito električno žico mlada komaj 20letna vzorna Sokolica Marija Zupanova. Električni tok jo je vrgel na tla in usmrtil. Ob enem je vrgel tok na tla tudi njeno spremljevalko 55letno sosedo Jožefo Trglavovo, ki pa je k sreči še odnesla življenje. — Marija Zupanova je bila najstarejša hči uslužbenca železniške čuvajnice. Bila je šivilja in je s svojim zaslužkom podpirala družino. Tragična smrt pridne mladenke in zveste Sokolice je vzbudila splošno sočutje.

* **Smrtno ponesrečen kolesar.** Pri Stični je avto stiškega založnika pivovarne Uniona podrl na tla kolesarja, 25letnega posestnikovega sina Antona Goršeta iz Spodnjega Brezovega. Ponesrečenca so prepeljali v ljubljansko bolnico, kjer so zdravniki ugotovili, da ima zlomljeno hrbtenico. Ponesrečeni Gorše je drugega dne po prevozu umrl za ranami.

* **Smrtna nesreča v Zagorju.** Rudniški delavec Štefan Bevc, 34 let star, oče dveh otrok, je te dni popravljaj na rampah pri zagorski postaji

rudniški tir. Po enem tiru je privozila rudniška lokomotiva premog. Bevc se ji je umaknil na drugi tir. Po tistem tiru pa so v tem trenutku za njegovim hrbtom prišli hundi z odpadki in slabim materialom. Ti hundi so Bevca podrli na tla, šli čezenj in mu razbili lobanjo, da je v nekaj trenutkih izdihnil. Bodi žrtvi dela ohranjen blag spomin!

* **Najdba človeškega okostja.** Delavec železniške postaje Tomše, ki gradi na griču nad Savo svojo hišo, je pri kopanju temelja izkopal najprej lobanjo, potem pa celo človeško okostje. O tem je takoj obvestil orožnike in je prišla tja tudi orožniška patrulja iz Vač. Vest o najdbi okostja se je naglo razširila po vasi in okolici ter se je prebivalstvo spomnilo na nekega kmeta, ki je pred desetletji izginil brez sledu, ko se je z večjo vsoto denarja odpravil od doma na sejem. Ta mož je postal gotovo žrtev kakega roparja. Tam, kjer so našli sedaj okostje, ni nobenih sledov kakega starega pokopališča in je gotovo, da je bilo truplo brez krste položeno v zemljo. Okostje so odnesli v mrtvašnico in preiskava bo skušala sedaj dognati, ali so to res ostanki pred leti izginulega posestnika.

* **Toča na Dolenjskem.** Na praznik Velikega šmarna je dolenjske in belokrajinske kraje zadela strašna katastrofa. Okrog 11. dopoldne so se začeli nad novomeško pokrajino grnati črni oblaki, ki so obetali najslabše. Po desetih minutah težko padajočih redkejših, a debelih kapelj se je vtil možan dež, vmes pa je takoj začela padati gosta toča, ki je neusmiljeno klestila in uničevala. Ugonobila je vso jesensko letino, tako predvsem ajdo, koruzo in sadje. Strahovito so prizadeti sledeči kraji: Št. Peter, Grčevje, Rupe, Črešnjice, Razbore, Dolnji vrh, Gornje in Dolnje Toplice, Kronova, Št. Jernej, Mokro polje, Orehova, Mihovec, Tolsti vrh, Vrhpolje in okoliška naselja. Po desetminutnem uničevalnem početju se je nevihta potegnila preko Gornjancev v Belo Krajino, kjer je takisto spravila kmetovalce mnogih vasi ob ves jesenski pridelek.

* **Tri splave mu je odneslo.** Posestniku Josipu Tesovniku iz Ljubnega v Gornji Savinjski dolini je odnesla močno narasla Savinja tri velike splave prav do Celja; seveda jih je med potjo raztrgala. V Celju so nalovili od vseh treh razbitih splavov 84 tramov in desk ter dva velika, 18 metrov dolga hloda.

* **Huda stavbna nesreča** se je pred dnevi zgodila v Škofji Loki. Delavci so bili pri neki stavbi zaposleni s postavljanjem odra. Nenadoma pa se je ogrodje s silnim truščem zgrudilo na tla in pokopalo pod seboj 57letnega Jožefa Štajerja iz Pušala in 27letnega Franca Langerholza iz Pevnega. Navzočni so takoj prihiteli na pomoč ponesrečencema, ki sta dobila hude poškodbe. Izpod desk, tramovja in spojk so najprej dobili Štajerja, ki ima več udov zlomljenih in je tudi sicer močno ranjen, zatem pa še Langerholza z zlomljenimi rebri. Prvo pomoč so jima nudili domači zdravniki, pozneje pa je bil odrejen njun prevoz v ljubljansko bolnico.

* **Najden utopljenec.** Iz večjega potoka v bližini vasi Gabernika, občina Sv. Lovrenc v Slov. goricah, so potegnili te dni neznanega, okrog 60 do 65 let starega moškega, srednje postave in močne rasti. Truplo je moralo ležati v vodi največ tri dni. Neznanec je imel pri sebi le sivo kuverto trdke Suttner v Ljubljani z naslovom: Franc Novak, Nova vas pri Ptuj.

* **Smrtna nesreča mladega zidarja.** V Vevčah se je primerila strahovita nesreča, ki je zahtevala mlado življenje prekmurskega rojaka. Papirnica v Vevčah gradi poleg dosedanjih poslopij novo betonsko stavbo. Tam je bil kot zidar zaposlen tudi Anton Lazar, ki mu je polir odkazal delo na dolbljenju tovarniškega zidu. Mladi Lazar se je takoj lotil dela in je zid res prebil. Skozi nastalo veliko odprtino, ki vodi v notranje poslopje, se je Lazar pričel iz nepojasnjenega vzroka plaziti. Nesrečnež je nato stopil na transmisijsko oporo, kake 3 metre visoko od tal. Na opori stoječ se je

hotel obrniti, a je izgubil ravnotežje in omahnil. Nesrečni fant je treščil na tla in udaril z glavo ob tlak. Obležal je na mestu mrtve.

* **Konj ubil otroka.** V splošno bolnico so pripeljali 8letnega sina posestnika Milana Habjana iz Trzina. Dečko se je popoldne skupno z drugimi otroki igral pred domačo hišo, nakar se je odstranil in odšel v hlev. Hip nato pa so začuli otroci iz hleva glasno vpitje. Odhiteli so v hlev in našli na tleh Milana, zvijajočega se v silnih bolečinah. Nesrečnega dečka je udaril konj s kopitom v trebuh. Malega Milana so prepeljali v bolnico, kjer je podlegel poškodbam.

* **Sin osumljen, da je pred dobrim letom zavratno umoril svojega očeta.** Prebivalstvo velikolaške in sodraške pokrajine je 8. aprila lani razburjal zagoneten umor 60letnega posestnika in lesnega trgovca Antona Jakopiča, po domače Hribarčka iz Poznikovega blizu Črnega potoka. Orožniki so dolgo čas brezuspešno vodili preiskavo in iskali zločinca. Te dni pa je nenadoma prišlo v zadevi do preokreta. Jakopičeva vdova se je pred nekaj dnevi jezila na svojega najmlajšega sina in v razburjenosti izrekla neke besede. Čula jih je neka sosedka, s katero so Jakopičevi v neprijateljstvu in navedla orožnikom, da je Jakopičeva dejala: «Boš še ti postal tak kakor Tone, ki je očeta ubil!» Na podlagi te izjave so orožniki takoj pričeli s poizvedovanjem in v Ložu aretirali starejšega sina Jakopičeve, bivšega posestnika iz vasi Otav, kjer je bil priženjen. Govorica pravi, da se je imenovani prepiral z očetom zaradi dediščine in da je on izvršil umor. Anton Jakopič je bil najprej v zaporu v Cerknici, odkoder so ga izročili v zapore v Novem mestu. Če je res on zločinec, bo pokazala ponovno uvedena stroga preiskava.

* **Prijeta vlomilska tolpa.** Veliko pozornosti sta vzbudila te dni v Murski Soboti dva človeka, ki sta ju stražnika gnala po mestu. Bila sta to dva člana ciganske tolpe, ki je osumljena vlomov v skladišče na beltski železniški postaji. Zasedovanje, ki so ga vodili beltski orožniki po zadnjem vlamu v železniško skladišče, je privedlo do domneve, da so izvršili vlom ciganl. Takoj je bilo aretiranih in odvedenih v zapor v Dolnji Lendavi nekaj ciganov in cigank. Na podlagi izpovedi teh se je zasedovanje nadaljevalo in orožniki so v Fekovcih ujeli še enega cigana in nekega gostilničarja iz Prosenjakovcev. Preiskava se nadaljuje.

* **Nočni vlom v trgovinsko izložbo.** V eni zadnjih noči je vlomil neznan tat s ponarejenim ključem v trgovinsko izložbo gospoda Josipa Krella v Celju in odnesel brivski aparat, 35 brivskih klinic, čopič za britje in 24 pasov. Tat je po vlamu zopet lepo zaklenil izložbo in brez sledu izginil. Zanimivo je pri vsej tej stvari to, da vlomilec ni odnesel nobenih drugih predmetov, ki so bili v izložbenem oknu in ki so več vredni kakor ukradeni.

* **Drzen žepar.** Na Lovrenčev sejem v Gornji Radgoni je prišel poskusiti srečo že večkrat kaznovani 49letni Peter M. iz Priboslavca pri Cakovcu. Gneči pri eni stojnici se je neopaženo približal in je Štefanu Zilavcu iz notranjega žepa suknje skušal izmakniti debelo denarnico z vsebino okrog 6000 dinarjev. Namesto po žemljo preko stojnice, kakor se je pozneje zagovarjal, mu je zdrsnila roka v tuji žep za denarnico. Lastnik je hitro zgrabil žeparja za roko, a je slednjemu uspelo iztrgati se iz Zilavčevih rok ter pobegniti med množico po Spodnjem Grisu, kjer ga je nato zgrabilo orožništvo in aretiralo. Tat pri sebi ni imel nikakih listin.

* **Zasedovanje potepin in vlomilec.** Orožniki v okolici Ormoža že dalje časa zasledujejo 19letnega Matijo Damiša, ki se klati v tamošnji okolici in vlamlja v kmetijske hrame. Fant ima na vesti tudi nekaj drugih grehov in je svoji okolici izredno nevaren. Pred par dnevi se je priklatil v vas Brebrovnik in vdrl v hišo posestnika Matije Špešiča. Prebrskal je vse prostore in ukradel 2964 Din gotovine. Drzni vlomilec je nato neznan kam pobegnil. Najbrž se je zatekel kam

v gozdove in odšel v sosednji okraj, da tako zopet zmene orožnikom sledi.

* **Zrtev fantovskega pretepa.** V celjsko bolnico je bil pripeljan 20letni dninar Franc Zupanc iz okolice St. Jurija ob južni železnici s hudimi telesnimi poškodbami. Nedavno je popival v večji fantovski družbi v nekem vinotoku v občini Kalobju. Med fanti je kmalu nastal neizogibni prepir, v katerem je Zupanc prejel več globokih ran z nožem na levi roki in na hrbtu.

* **Zasledovana vlomilca.** V gostilno Franceta Kolenca v Mokronogu je bil izvršen te dni drzen vlom. Vlomila sta bivši ključavničarski pomočnik Anton Štangelj, doma iz Gotne vasi, ki je znan kot spretan tat in vlomilec, ter njegov sorodnik Josip Štangelj, bivši čevljar, ki pa se navdušuje samo za vlačugarski način življenja. Vlomilca sta odnesla dobro ohranjeno harmoniko in gramofon s 40 ploščami.

* **Ponarejeni tisočaki.** Pred nekaj dnevi se je zglasila pri gostilničarju Nedoku na Kapelskem vrhu Ana Kurnikova, posestnica iz Zrnove pri Slatini Radencih ter hotela zamenjati tisočdinarski bankovec. Gostilničar je takoj spoznal, da je bankovec ponarejen. Zadržal je Kurnikovo, češ, da nima toliko drobiža. Med tem je obvestil orožništvo v Slatini Radencih, ki je nato izvršilo preiskavo pri Kurnikovi in našlo pri njej še dva ponarejena tisočaka. Lastnica se je izgovarjala sprva, da je bankovec našla, pozneje pa, da jih ji je nekdo posodil, in končno, da jih je pred več leti dobila na sejmu v Ptujju za prodano živino. Kakor se govori, je svoj čas živel pri Kurnikovi neki Raušl, ki je bil član družbe za ponarejanje bankovcev, ter obstoja sum, da jih poseduje Kurnikova še več, kar bo brez dvoma ugotovila nadaljnja orožniška preiskava.

* **Sleparja iščejo.** Iz Banjaluke nam pišejo: Policija v Banjaluki išče Viktorja Bohorča, rojenega pri Sv. Juriju ob južni železnici (dravska banovina), zaradi mnogih sleparstev, ki jih je izvršil na škodo svojih rojakov za časa bivanja v Banjaluki od meseca marca do junija tega leta. Prosi se vsakdo, ki bi kaj vedel o njem, da ga prijavi najbližji orožniški postaji. Zasledovanec je star 22 do 24 let, srednje postave, gola obrat in plavolas. Po poklicu je mesarski pomočnik. Kdor ga prijavi, dobi primerno nagrado.

* **Ljudska Samopomoč v Mariboru** naznanja opetovano vsemu cenjenemu občinstvu Slovenije, da nimajo naši poverjeniki nobene pravice do kakšnega inkasa. V znak prijave sprejme stranka od poverjenika začasno potrdilo pristopa s podpisom poverjenika in s pošto položnico. Priznavamo le plačila po naših poštnih položnicah, oziroma nakaznicah, in direktna plačila v naši pisarni. Vsak poverjenik se ima izkazati z našim društvenim pooblastilom.

* **Gospa, od Vas je odvisno,** da si olajšate težko pranje! Kupujte dosledno pravo terpentinsko milo «Gazela» in uverili se boste, da govorimo resnico.

* **Pri zapeki, krvnem prenapolnjenju trebuha, kongestijah, bolečinah kolkovnih živcev, bolečinah v boku, zasoplenosti, hudem srčnem utripanju, migreni, šumenju v ušesih, omotici, poboosti povzroči naravna «Franc Jožefova grenčica»** izdatno izpraznjenje črevesa in osvoboditev od občutkov tesnobe. Mnogi zdravniki uporabljajo «Franc Jožefovo vodo» tudi pri nadlogah klimakterialne dobe z največjim uspehom. «Franc Jožefova grenčica» se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah in špecerijskih trgovinah.

PREKMURSKI GLASNIK

NOVA OBČINSKA POT MED KOBILJEM IN MRTVARJEVCI.

Mrtvarjevci so občina, ki nima nobene dobre prometne zveze z ostalimi kraji v srezu. Ležijo ob madžarski meji in na meji sresa Murske Sobote. Ako hočejo Mrtvarjavščani iti z vozom v sosednje Kobilje ali v Lendavo, se morajo

posluževati ceste, ki vodi po madžarskem ozemlju, odnosno po meji, ki jo tvori ta cesta. Zaradi meje bi še šlo, ali ta cesta že deset let ni bila popravljena, tako da je sedaj že popolnoma propadla. Vsak promet je po njej nemogoč.

Kobiljčani so sedaj pokrenili akcijo, da se napravi nova cesta v Mrtvarjevce, ki bi šla naravnost in bi bila krajša za poldrugi kilometer, kakor ona čez mejo. Na zadnji seji cestnega odbora v Lendavi je odbornik g. Gyerek iz Kobilja spravljal v razgovor to vprašanje, ki se v resnici mora začeti takoj reševati. Nova pot bo izrečne važnosti za obe občini. Sedaj so ti kraji nekako odrezani od notranjosti, brez vsake prometne zveze. Omogočiti je tedaj treba dobro prometno zvezo, da se ti obmejni kraji čvrsteje privežejo k domovini.

Nujno je potrebno, da se napravi nova cesta po predlogu cestnega odbornika g. Gyereka. Občinama Kobilju in Mrtvarjvcem pa morata priskočiti na pomoč cestni odbor in banovina s primernimi denarnimi sredstvi.

Sokolsko društvo v Lendavi priredi velik javni telovadni nastop prihodnjo nedeljo. Lepo telovadišče je urejeno na prostoru pri žagi družbe «Našička». Na zlet pridejo tudi sosedna bratska društva iz Beltincev, Sobote, Čakovca, Varaždina, Ljutomera in Ormoža. Pričakuje se, da pride nad 200 Sokolov v krojih v Doljno Lendavo. Na zletišču bo igrala godba iz Varaždina. Sokol je danes državna telovadna organizacija, ki se mora razširiti tudi po našem Prekmurju. Zdaj se nam nudi lepa prilika, da vidimo doma sokolske čete in sokolsko telovadbo, zato ne zamudimo lepe prilike in pohitimo v nedeljo vsi v Lendavo! Prekmurci, pokažimo, da smo dobri Jugoslovenci, zberimo se v Lendavi v velikem številu, da pokažemo svojo ljubezen do naše domovine! V nedeljo vsi v Lendavo!

Rodovniški odsek v Prodanovcih je bil ustanovljen v nedeljo 20. julija z namenom, da povzdigne živinorejo s plemensko odbiro (selekcijo) in mlečno kontrolo. Pristopilo je 38 članov; v rodovniku pa je bilo sprejetih 60 krav lepih oblik in čiste simodolske pasme. Rodovniške organizacije za simodolsko živino obstajajo sedaj v naslednjih krajih: v Nedelici, Veržeju, Puconcih, Moravcih, Tešanovcih, Strukovcih in Predanovcih. Nove se pa snujejo v Vučji Gomili, Martjancih, Beltincih in Dolnji Lendavi.

Kmetijska praksa v Švici. Kmečki sinovi, ki so končali kakšno kmetijsko šolo, pa tudi drugi kmečki fantje, ki se obvežejo ostati na domačem posestvu kot kmetovalci, morejo svoje praktično znanje, zlasti v živinoreji, najbolje izpopolniti, če se prijavijo za poletno prakso v Švici. Pogoji so ugodni ter dobiva vsak praktikant poleg proste oskrbe še 350 do 750 Din mesečne nagrade. Kmečkim fantom, ki imajo resno veselje, posvetiti se svoji domači kmetiji, se toplo priporoča, da se ugodne prilike poslužijo. Natančnejša navodila dobijo pri sreskem kmetijskem referentu, in sicer v Murski Soboti vsako sredo, v Dolnji Lendavi pa vsak petek.

Rodovniško društvo Nedelica pri Turnišču za gojo in mlečno kontrolo simodolskega goveda, kot prva in najstarejša organizacija omenjene pasme v dravski banovini, priredi dne 18. septembra v Nedelici razstavo svoje v rodovnik vpisane živine in njenega zaroda. Društvo že sedaj vljudno vabi cenjeno občinstvo na razstavo.

ŽENSKI VESTNIK

Za kuhinjo

Kuhana govedina v omaki. Goveje meso od stegna kuhaj v juhi kot po navadi. Potem naredi to-le omako: Sesekljaj eno debelo čebulo, jo daj v kozo, nalij osminko litra jesiha in zavri za par minut. Ko je prevrelo, deni noter žlico masti. Če imaš mast od pečenke, je pa še bolje. Ko se je mast raztopila, primešaj eno žlico moke in jo

praži, da postane rumena. Potem prilij pol litra juhe. To vse skupaj naj vre 20 minut. Med tem vzemi iz juhe kuhano goveje meso, ga razreži na lepe kose in ga položi v omako. Prideni tudi eno narezano kisló kumarico, žlico kaper in drobno sesekljanega peteršilja. Vse skupaj naj vre še četrtr ure. Nato daj vroče na mizo, zraven pa lahko daš krompir, makarone, riž in slično.

Češplje v pari. Lepe debele in ne prezrele češplje popari in ocedi. A ne vseh naenkrat, ampak po 30 češplj, ker se sicer prehitro ohladijo in se tedaj ne dajo lupiti. Ko si češpljam previdno olupila kožice — pazi, da pri tem ne raniš sadeža —, jih zloži takoj v pripravljeno steklenico. Ko si vse poparila in olupila teu vložila, jih zalij s prekuhanim sladkorjem (kila sladkorja na liter vode), dobro zaveži s pergamentom in v pari še kuhaj deset minut, kakor hruške.

Praktični nasveti

Kako osnažiš bakreno posodo. Bakreno in medeno posodo, ki jo le redko rabiš in jo imaš le bolj za okras kuhinje, najlepše očistiš tako-le: V kaki posodi zmešaj malo koruzne moke z očetovo esenco. (Z esenco ravnaj previdno, zlasti če imaš kaj ranjene roke!) Zmes mora biti primerne gosta. Z njo namaži bakreno in medeno posodo. Ko se je malo osušilo, pa posodo dobro zbršiš s platneno in nato še z volneno krpo. Na ta način očiščena posoda ostane precej dlje časa svetla kakor če jo čistiš s sidolom.

Črne sajaste lonce očistiš, ako jih najprej dobro odrgneš z zeleno travo, nato splahneš v mrzli vodi in umiješ z namiljeno in v pesek potaknjeno krpo. Trava je zbrisala vse saje, kar je prižganega, vzame pa še milo in pesek.

IZ POPOTNIKOVE TORBE

JOZEK IN FLORJAN.

Ljubno na Gorenjskem, avgusta.

Kdo ju ni poznal v našem gorenjskem kotu, saj sta, krošnjarja z lonci in skledami, obiskala vsako gospodinjo ter ji prodala kako latvico ali lonec kot pristno ljubensko «čipino».

Pozna ju pa tudi vsa mladina ob cestah, ker sta zbijala razne burke s svojim «parizarjem», kakor sta rada imenovala svoj «kimpež», ko sta se vračala po dobri kupčiji polna «ta kratkega», vozeča drug drugega, kakor je bil pač kateri izmed njiju pri moči.

Pozna ju pa dobro tudi marsikak gostilničar, saj sta bila po opravljenih poslih najboljša uničevalca alkohola.

Jožek in Florjan nista več med živimi. Zivela sta skupaj, uživala dobre in slabe čase skupaj ter tudi kmalu drug za drugim umrla. Zadnjega smo pred kratkim pokopali Florjana.

Vas Ljubno, že od nekaj obrtna in kupčijska vas, ima marsikak dogodek za seboj. Pred davnim časom je bilo v vasi preko 20 lončarskih mojstrov in so njih izdelki sloveli daleč preko meje kranjske dežele. K nam so prihajali trgovci s Koroškega, Štajerskega in Tirolskega ter prevažali lončarske izdelke na težkih parizarjih v svoje kraje.

V tistem času se je porodila očetu Florjana in Jožka misel, da ne bi bila slaba ta kupčija z lonci; nabavil si je konje in vozove ter kot nekaj špediter tistega časa prevažal lonce daleč gor na Gornje Štajersko; sinova je vedno jemal s seboj, hoteč ju izučiti v trgovini.

Vajena samo takih kupčij sta sinova vršila do svoje starosti kupčijo z lončenimi izdelki in tako držala sloves ljubenskih skled. Zaradi zlahtne kapljice se pač nista mogla povzpeti do večje trgovine in sta do svoje visoke starosti, skoro 80 let, vozila le svoj «kimpež».

Med gorenjskim ljudstvom bosta ostala še dolgo v spominu, saj sta bila kljub svojim človeškim slabostim vendarle poštenjaka.

Kot star «furman» nam je povedal Florjan marsikako šaljivo ter zapel ono «furmansko»:

«Fuksa na sotel in pramčka na cam,
pa poglej me ti, Francka, kak furati znam!»
Naj počivata v miru!

IZ SOTLSKE DOLINE.

Kapele, v avgustu.

Kot stalen popotnik po Sotlski dolini sem se tokrat za trenutek ustavil v Kapelah. Kratak pogled na zelene vinograde, bogato obdarjene kakor že dolga leta ne, me je prepričal, da letošnje neugodno vreme tudi tukaj ni prizaneslo. Precej se poznajo posledice toče, ki je spodnji del Sotlske doline obiskala 31. julija zjutraj in prizadejala našim kmetovalcem veliko škodo. Vendar upamo, da se bo to deloma še popravilo in da se bodo zopet napolnili kapelski hrami z žlahtno kapljico, ki pa gre kljub dobri kakovosti tako težko v promet. Je pač kriza povsod!

Nevihite, ki letos stalno divjajo, so seveda vzbudile med nekaterimi posestniki precej upravičenega strahu pred udarom strele. Kar čez noč so zrasli na strehah tukajšnjih domov strel vodil, katerih štejejo kar 30 novih v kapelski občini.

Čas mi je kratko odmerjen, g. uredniku pa prostor, hitim, da vjamem še poštni avtobus, ki me popelje dalje proti Bizelskemu. Z uvedbo redne avtomobilske zveze so ti kraji zelo mnogo pridobili in prebivalci so poštni upravi hvaležni za naklonjenost. Nekaj pa me je kot tujca v sicer tako prijaznih Kapelah precej razočaralo. Ko sem čakal na avto, ki se je malo zamudil na strmi cesti iz Dobove v Kapelo, sem imel priliko ogledati si lokal, v katerem se nahaja pomožna pošta. Čudim se, da si sicer podjetni in za napredek vneti prebivalci Kapel in njim na čelu občinski odbor niso še mogli omisliti boljšega lokala in ga zamenjati s sedanjim.

Neugoden vtis, ki sem ga dobil, mi je deloma zabil postal poštni avto, ki me je skozi prijazne vasi in mimo ličnih rdečih kapelskih hiš pripeljal v Župelevec in dalje na Bizelsko. Prepričan sem, da bodo Kapelčani do mojega naslednjega obiska uredili tudi to zadevo, tako da bo njim v prid, a nam v veselje, ko bomo mogli zopet ugotoviti, da Kapele v vsakem oziru napredujejo. Č.

SIMONU TOPLAKU † V SPOMIN.

Sv. Lovrenc v Slov. gor., v avgustu.

Odšel si, ni te več med nami. Živo nam bo ostalo v spominu žalostno jutro, ko smo te spremljali na naš griček, ki te je sprejel, na griček, kjer boš užival miren počitek, katerega nisi poznal v življenju.

Kako pa tudi! Preveč skrbne so bile tvoje roke, preveč dobro tvoje srce. Saj so prišli sosede, katerim si pomagal s svojimi nasveti pri gospodarstvu, saj je prišel siromak, kateremu si pomagal v težkih urah. In še mnogi drugi so prihajali k tebi, dragi Simon, in vsem si pomagal, in jih učil trpeti, delati in ljubiti našo domačo grudo. Prav zato smo te gledali med nami kot vzor moža, gledali smo te kot moža dela in trpljenja. V tvojih očeh pa je bil kljub temu vedno jasen pogled.

Še hodimo mimo tvoje hiše, še se ustavljamo na tvojem posestvu, ti, dragi Simon, si tako daleč... Težko nam je v duši, težko, da bi te klicali zopet med nas: Pridi nas zopet učiti, ker ti ne moremo najti naslednika! F. V.

ZDRAVSTVO

KAKO NAPRAVIMO SADNI KIS.

Marsikdo je že slišal, da je kis, napravljen iz kupljene kisove kisline, zdravju škodljiv. Kdor je že kdaj imel priliko uživati sadni kis, tudi ve, da je po njem zelen, krompirjeva ali fižolova solata kaj drugačnega prijetnega okusa.

Kako pa si napravimo doma sadni kis? Skoraj vsak sadjar ima svoj recept za napravo kisa, ven-

dar pa se pogostoma skisanje ne posreži, ali se pa pozneje kis potegne.

Če hočeš napraviti dober kis, zbiraj razno odpadlo sadje: jabolka, hruške, češnje itd. Nič ne dene, če je tudi nagnito; meči ga le v pripravno posodo. Manjši vzamejo za to škafe ali steklenice s širokimi vratovi, večji široke kadi. Vsakokrat, ko vidiš, da bi ležalo suho sadje v posodi, zalij ga z vodo, ki ji primešaš na liter 10 dkg sladkorja (na 10 litrov en kilogram), in sicer toliko, da pokrije sadje. To pa ni nikaka potrata, kakor bi si utegnil kdo misliti, temveč nujna potreba, če hočemo dobiti res dober in obstoječ kis. Sladkor namreč povre v alkohol, ki služi za dobro redišče očetnim glivam. Ker je v nezrelem sadju in v iztisnjenih sadnih ali vinskih tropinah prav malo sladkorja, se tudi ne more zarediti dovolj očetnih gliv in nastane tako le tenek kis, ki je vedno v nevarnosti, da se potegne.

Posodo, kjer vre kis, postavi na topel prostor (ne pa v hladno klet!), v prostor ki ima 24 do 28 stopinj Celzija, to je pač toliko, kakor obična poletna toplota v senci. Kmalu se pojavijo okrog posode mušice, ki ležejo v brozgo svoja jajčka, da kar gomazi črvičkov. To je škodljivo za kis; zato je najbolje, da zavežemo posode in pokrijemo kadi s platnom, ki propušča zrak, ne pa mušic. Zrak mora namreč imeti vedno dostop do brozge, ki se, čim večja je površina posode, tem bolj naglo in temeljito skisa. V nekaj tednih se napravi na površini sluzast klobuk, ki ga nikar ne trgajte!

Ko je dovolj skisana brozga, jo precedite skozi platno ali, če je imate veliko, na preši oprešajte in jo napolnite v čiste posode. Ko se očisti, jo pretočite. Če boste tako ravnali, vas zagotavljam, da boste imeli dovolj zdravega sadnega kisa in se boste kaj lahko odpovedali škodljivemu esencu.

ZANIMIVOSTI

× **Stoletnica rojstva cesarja Franca Jožefa** je bila v ponedeljek. Pod njegovim vladovanjem v stari Avstriji smo živeli Slovani hude čase. Čeprav so bile takrat šolske knjige polne hvale o Francu Jožefovi pravicoljubnosti, vemo vendar vsi, da smo bili prav pod Francem Jožefom Slovani brez pravic. Zgodovina, ki je pravična, nam pravi, da je bil Franc Jožef slab vladar in da je slovel le zaradi tega, ker je vladal tako dolgo — polnih 68 let. Za vladarske posle se Franc Jožef ni mnogo brigal in je kot Nemec svojim vsenemškim vladam prepuščal, da so vodile krmilo države tako, kakor se jim je poljubilo. Vsenemška nestrpnost je razbila staro Avstro-Ogrsko, iz nešteti narodov obstoječo nenaravno tvorbo. No, in prav je bilo tako, sicer ne bi Slovani nikdar ne dosegli svoje svobode.

× **3000 ljudi odnesli valovi.** V okolici Sonkalhana in v pokrajini Čili na Kitajskem so te dni povzročile poplave strašno razdejanje. Voda je poplavlila 23 mest in več sto vasi. Prebivalstvo se je v divjem strahu poskušalo rešiti na višje ležeče kraje. Kljub temu je utonilo 3000 oseb. Narasle reke nosijo proti morju na stotine trupel utopljenec, med katerimi so cele družine. Računajo, da je najmanj 100.000 oseb brez strehe in hrane.

× **Pasja zvestoba.** Fox, velik ovčarski pes, je najbolj priljubljen pes v Goshenu, mestu v državi New York. In to kljub temu, da ni v dobri družbi. Njegov gospodar je namreč tat. Oktobra lanskega leta so gospodarja zopet zasačili pri tatvinu in je dobil osem mesecev zapora. Fox je spremil svojega gospodarja prav do vrat kaznilnice. Ker pa mu niso dovolili vstopa, se je kratkomalo vsedel pred vrata in čakal na svojega gospodarja. Minuli so dnevi, tedni in meseci in Fox je še vedno sedel tamkaj. Le za trenutek je vedno prekinil stražo, da si je poiskal hrano. V mrzlih nočeh mu je vratar včasih celo dovolil, da je spal v čuvajnici. Fox je tako prav kmalu postal znan po vsem mestu in je vse govorilo o

njem. Vsi so občudovali njegovo zvestobo. Končno je prišel dan, ko je njegov gospodar doživel zopet prostost. Svidenje je bilo silno ganljivo. Došla je tudi posebna komisija, seveda ne, da bi počastila gospodarja, temveč njegovega psa. Veliko srebrno kolajno so mu obesili na vrat, na njej pa je bilo napisano: «Zvesti prijatelj človeka».

× **Nečloveški oče.** V nekdanji prestolici Bukovine, sedanjem rumunskem mestu Cernovicah, se je te dni izkazal v neverjetni sirovosti trgovec Abtronič, ki se pravda s soprogo za ločitev zakona. Mož je prišel na stanovanje svoje žene in zahteval izročitev 19mesečnega sinčka. Ker pa se mati ni mogla posloviti od svojega deteta, je mož vzrotil, zgrabil otroka in ga iztrgal ljubeči materi ter ga zalučal skozi okno drugega nadstropja na cesto. Ljudje so odnesli nezavestno nedolžno dete v bolnico, nečloveški oče pa je bil takoj aretiran.

× **Radij ob južnem tečaju.** Spor za ledeno puščavo ob južnem tečaju bo menda vedno ostrejši. Tisk je trdil že takoj po Byrdovem prihodu, da zahteva Amerika to ozemlje radi bogatih ležišč železa, srebra in zlata. Byrd sam je dejal, da so te vesti «pretirane». A zdaj je skočil maček iz vreče. Močna finančna skupina z Vanderbiltem na čelu je ustanovila podjetje za izkoriščanje radijevih ležišč ob južnem tečaju. Byrd je prinesel krasne vzorce radijeve rude. Po približnih računih bo vrgla antarktična celina letno baje do 20 kg radija v vrednosti ene milijarde dolarjev. Ta količina bo popolnoma zasenčila one skromne grame radija, ki jih pridobivajo zdaj na Češkem, Uralu in v Kongu. Znanost in zdravniki bodo veliko pridobili, Byrd pa postane seveda bogat mož.

× **V polarnih krajih je velik hrup.** Ameriški raziskovalec južnega tečaja Byrd je v nekem pogovoru zavrnil splošno mnenje, da vlada v polarnih krajih velika tišina. Kakor izjavlja Byrd, je hrumenje na tečaju tako silno, da se s hrupom v naših krajih niti primerjati ne da. S strašno silo se mešajo tamkaj med seboj najrazličnejši glasovi, ki jih tudi noč ne prekine. Hropenje kitov, ko izbrizgavajo vodo, bevskanje in krohotanje neštetiht tjunov in mrožev, lomljenje ledu v mrazu 70 stopinj, drgnjenje in udarjanje ledenih plošč druge ob drugo, kar se sliši kakor drdranje najtežjih tovornih avtomobilov po slabi cesti, pitčiji kriki in glasovi in še mnogo drugega hrumi in buči, da mnogokrat ni bilo razumeti nobene besede.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Skusatj se je hotel.

Zenin pravi: «Kakor se mi vidi, bom moral pogledati ven pred cerkev, kje je župnik, čakamo že nad četrto ure, kar bi moral biti tukaj, pa ga ni od nikoder.»

Tedaj ga zgrabi nevesta za jopič in zaškrtaj: «Tega pa ne! Tukaj boš ostal!»

Nevesta.

«Janez,» pravi kapetan svojemu slugi, «včeraj sem te videl pod Tivolijem s prav čednim dekletom. Kaj pa je tvoja bodoča?»

«Gospod kapetan, tega še ne vem. Sedanja je kuharica.»

Baron in njegov sluga.

Baron starega kova Mrdin se je rad pozabaval s svojo služinčadjo. Nekoč je poklical slugo Janeza: «Janez, vzemi vrč in prinesi mi iz gostilne vina!»

«Prosim jihovo gnado za gnar, si je usodil pripomniti Janez.»

«Osle! Za denar bi znal vsak bedak dobiti vino!»

Janez je ponižno vzel posodo. Čez čas se je vrnil in postavil pred barona prazen vrč: «Jihova gnada nej blagovolja pit.»

«Nesramnik! Vrč je vendar prazen!»

«Nej oprostija, jihova gnada, iz povhnga vrča b znov pit vsak bedak...»

Mrtve preproge.

«Draga gospa, s to sobo bi bil zadovoljen, le preproge se mi zde premrtve.»

«Kar počakajte na noč, gospod, pa boste videli, kako bodo oživele...»

Upravičena jeza.

«Kaj se toliko jezite, gospod doktor?»

«Kako bi se tudi ne! Celo leto sem zdravil nekega možaka, misleč, da je bolan za zlatenico, in šele danes sem zvedel, da je dotičnik — Kitajec...»

Nerazumljiva zadeva.

Pred vojno se je nekoč sprehajal star Dunajčan po dunajskih ulicah s svojim sinkom. Naenkrat se je zaslislal močan strel.

«Kaj je to?» je vprašal sinko preplašen.

«Nič hudega,» je odvrnil oče, «rodil se je nov nadvojvoda.»

«Kaj, ali nadvojvodovo rojstvo povzroča tak ropot?» se je začudil sinko.

Na letovišču.

Žena: «Strašno dolgočas mi je na deželi.»

Mož: «Meni pa prav nič.»

Žena: «Tebi je lahko, ker imaš mene, a koga imam jaz?»

V trgovini.

Trgovec: «Z lizolom vam, žal, ne morem postreči. Imam pa na razpolago vrvi...»

Slabo poučen.

Gospod Debelin bi rad vedel, kako uspeva njegov sinko Lukec v gimnaziji. Podal se je k profesorju, in ta mu je rekel: «Veste, Lukec ni najboljši, pa tudi ne najslabši. Zlasti latinska slovnica mu dela preglavice. Spolov nikakor ne more razločevati.»

«No, seveda,» je odvrnil Debelin, «Lukec je star enajst let in mu ni zameriti, da še ni poučen o spolih...»

Kazen.

Sinek Matevžek si je raztrgal hlače in oče je pograbil palico. Ko mu jih je naštel po tistem delu telesa, na katerem se sedi, se je zgodila očetu nesreča, da so tudi njemu počile hlače.

«No, kdo bo pa tebe zdaj namlatil?» se je razjezil Matevžek.

Ravno ta mesec

ko je perila zopet na kupe, si pametna gospodinja težko pranje olajša le s pravim

terpentinovim milom GAZELA

IVAN KNECHTL

krznarstvo, Ljubljana, Kolodvorska ulica št. 26, izdeluje vsa krznarska dela in ima v zalogi raznovrstne kože. Izdeluje tudi prvovrstne čepice po konkurenčnih cenah na debelo. 375

Otvoritveno naznanilo.

Cenjenim prebivalcem Dolenjske naznanjam, da otvorim začetkom meseca septembra **lesni zobni a oje v Trebnjem** v hiši g. Tomica P. n. občinstvu se najtopleje priporočam. Cene zmerne! Delo solidno!

Ivo Kordan,

koncesionirani zobnik, Trebnje na Dolenjskem.

Glasba osrečuje...

če jo slišite, prav posebno pa, če se sami z njo bavite! Ni treba, da je Vaš dom brez godbe! Stopite z nami v stik in si izberite primeren poceni instrument. Zahtevajte neobvezno ponudbo in

brezplačni veliki katalog!

Dobavimo Vam direktno iz tovarne v Nemčiji, odnosno prodajne podružnice v Mariboru.

Pišite takoj na naslov:

MEINEL & HEROLD
MARIBOR št. 104-B

MALI OGLASI

Vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek 7 Din. Zenitni oglas, dopisovanja in trgovski oglas vsaka beseda 1 Din. Za pošiljanje ponudb in dajanje naslovov še posebej 2 Din. Znesek je priložiti naročila.

Oglasni oddelček «DOMOVINE», Ljubljana, Prešernova ulica št. 4.

Telefon št. 3492.

Tapetniška in dekoraterska dela

izvršuje najhitreje, solidno in poceni Franc Novak, Maribor, Slovenska ulica št. 24. 373

Mesarski vajenec iz boljše hiše

se sprejme. Ponudbe na podružnico «Jutra» v Mariboru pod «Mesarski». 377

Šoferska šola

Gojko Pipenbacher, Ljubljana, Gosposvetska cesta št. 12. — Specialni učni avtomobil. 359

Čevlarskega vajenca

sprejme Franc Kokol, čevlarski mojster v Laškem. 379

Urarska popravila

izvršuje najceneje in najpreizneje Franc Wölfling, urar, Ljubljana, Gosposvetska cesta 12. 40

Kovaškega učenca

ki se je že nekaj časa učil kovaštva, sprejemem. Ivan Steblovnik, kovaški mojster v Šmartnem ob Paki. 368

Kovači!

Najboljši trdi in mehki koks in kovaški premog Vam nudi družba «Ilirija», Ljubljana, Dunajska cesta št. 46, telefon št. 2820. 80

Kovaškega vajenca

iščem. Stanovanje in hrana pri mojstru Alojzu Prelogu, kovaču v Veržetu-Križevcih pri Ljutomeru.

Krojači, šivilje, nešivilje, pletilje!

Novosti, brez katerih bo nemogoče jeseni izdelovati garderobo, prinese lastnik zavoda iz inozemstva. Krojačem specialen «Norfolk» sistem krojenja, ki se uporablja v vseh velenostih. Uniforme — važno za vojne obveznike. Šiviljam krojenje, modeliranje po vseh modnih listih, krojenje perila otroških oblek. Nešiviljam lahek kraj, da se tekom tečaja priuče za samoporabo. Pletiljam zadnje novosti. Revnejšim znižani, ugodni plačilni pogoji. Brezplačna rekomandacija služb. V salonu se učenci lahko vadijo v šivanju. Pričetek jesenskega tečaja dne 28. avgusta. **Krojno učilišče, Ljubljana, Stari trg št. 19.** Izdelava krojev. Prodaja najnovejših žurnalov «Modediktator». 374

Načrte in proračune

za gradbe izvršuje Tehnični biro «Tehna», Ljubljana, Mestni trg št. 25/l. — Zahtevajte poset inženjerja-arhitekta. 355

Iščemo prodajalce

po deželi za posnemalnike, brzoparilnike, pletilne stroje, kolesa itd. (tudi za postranski zaslužek). «Tehna», družba, Ljubljana, Mestni trg št. 25/l. 354

Čebelarji!

Kupim vsako množino prvovrstnega cvetličnega medu. Pošljite vzorce z najnižjo ceno na naslov: **Julij Zupan, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 35.** 376

Kupim hišo

za 15.000 do 20.000 Din. Poslopje je lahko staro in na popravilu, samo da je na prometnem kraju v trgu ali mestu na štajerskem. Pismene ponudbe na naslov: **Marija Ljubeč, šivilja, Spodnji Gris, št. 18., Gornja Radgona.**

Obvestilo.

Cenjenemu občinstvu vljudno naznanjam, da bom otvoril dne 1. septembra t. l.

v Celju, Gosposka ulica št. 2,
trgovino modnega in manufakturnega blaga.

Zagotavljam, da se bom trudil, v vsakem pogledu zadovoljiti cenjeno občinstvo in ga solidno postrezati z najboljšim blagom po najnižjih cenah, ter se najvljudneje priporočam

z odličnim spoštovanjem

Anton Brumec.

Zahtevajte cenik gratis in franko.

Birmanske ure za dečke
od Din 44.— naprej.

H. SUTTNER, Ljubljana 5

Največja zaloga ur, zlatnine in srebrnine.
Lastna protokolirana tovarna ur v Švici.

Birmanske zapetne ure, srebrna od Din 152.— naprej.
Birmanske zapestne ure, 14 Karat zlata, od Din 296.— naprej.

SREBRNE VRATNE VERIZICE (Colliers) od
Din 20.— naprej. ZLATNE VRATNE
VERIZICE (Colliers) od Din 85.— naprej.

Zahtevajte brezplačni

CENIK

14 dni na poskušnjo, ako ne ugaja se vrne denar

Elegantna

plitka, dobra in cenena ura

Din 99.—

glejeto jamstvo.

Enaka ura v boljši izdelavi

Din 120.—

glejeto jamstvo. 243

H. Kiffmann, Maribor 143-c

Razpošilja se le proti povzetju.

Nervoznost,

občna utrujenost, predčasna uvenelost, revmatizem in druge bolezni ugonablajo organizem onih, čijih kri je onesčiščena z otrovi narušene razmene materije (kakor s sečno kislino, urati, oksolati i. dr.).

Teh bolezni se morate obvarovati, a prav tako je tudi zaradi njihovega zdravljenja potrebno, od časa do časa očistiti kri gori imenovanih strupov s fiziološkim ekstraktom (kot je «Kalefluid» D. Kaleničena) iz žlez mladih živali. Po dovršenem kurzu zdravljenja s «Kalefluidom» izginejo bolezni, slabosti, delovna nesposobnost in prejšnji bolnik uživa zopet vse lepote življenja mladih let. Brezplačno pošljemo novo metodo «Pomlajevanja in zdravljenja bolezni», preporod moči in zdravja. Obrnite se na naslov: Beograd, Kralja Milana 58, Miloš Marković. Za Ameriko: A. Tchernoff, 50 East, 127 St. New-York City. «Kalefluid» se prodaja v vseh lekarnah in drogerijah.

Kovači!

Najcenejši koks 100 kg . . . Din 85.—.

Pri večjem naročilu popust!

LJUBLJANSKA MESTNA PLINARNA.

L. Mikuš

LJUBLJANA, Mestni trg 15

DEŽNIKI

NA MALO

NA VELIKO

Ustanovljeno 1839

52

Telefon 2282

DVOKOLESA — teža od 7 kg naprej

najlažjega in najmodernejšega, a najboljših svetovnih tovarn. Otroški vozički od najpreprostejšega do najfinejšega modela. Izdeluje se tudi po okusu naročnika. Sivalni stroji, motorji, pnevmatika, posamezni deli. Velika izbira, najnižje cene. Prodaja na obroke. Ceniki franko.

deluje se tudi po okusu naročnika. Sivalni stroji, motorji, pnevmatika, posamezni deli. Velika izbira, najnižje cene. Prodaja na obroke. Ceniki franko. **TRIBUNA** "F. B. L.", tovarna dvokoles in otroških vozičkov Ljubljana, Karlovska cesta šte. 4.

KAJENJE JE STRUP!

Vsakdo se lahko igraje odvadi zdravju škodljivega kajenja z našimi EX-tableti. Po 14 dneh je prenehal kaditi najstrastnejši kadilec, ako je uporabljal 3krat na dan EX-tablete. So popolnoma neškodljive! 1 ovoj stane 30 Din in poština. Popolna kura 5 ovojev 145 Din franko. Razpošilja po povzetju: „AURORA“ Sekt. 59. Novi Sad, Zvezniška ul. br. 38.

Barve, lake, firmež in drugo nudi
41 najbolje in najceneje

„LUSTRA“ V. LAZNIK, Ljubljana
Gospodarska c. 12 (poleg restav. Novi Svet)

Modroce

vrhne, iz la afrika, močno blago, Din 240, mreže, posteljne odeje, žimo, cvilih kupite najceneje pri Rudolf Sever, Marijin trg 2 v Ljubljani.

Ako želite, da ostanejo Vaša gospodarska posojila s o-talim vred dobio, rebarv. na, morate nabavljati barve, pok. st (firne?), lake in druge tem slične redmete ed. no pri

DRAGU FRANZU
V LJUBLJANI, Stari trg št. 24 295

Postrežba točna.

Cene solidne!

«SPLIT», A. D. ZA CEMENT PORTLAND, SPLIT.

Salomut

**ZA DOKRIVANJE
STREH
ZA OBLAGANJE
STEN
ZA ELEKTRIČNE
IZOLACIJE
CEVI ZA
KANALIZACIJE**

General. zastupstvo «ALPEKO», industr. društvo, Ljubljana, Masarykova 23.

Pljučne bolezni so ozdravljive!

Pljučna tuberkuloza — sušica — kašelj — suhi kašelj — sluzasti kašelj — nočno potenje — bronhialni katar — katar požiralnika — zaslinjevanje — bruhanje krvi — pljuvanje krvi — tesnoba — astmatično dihanje — bodljaji i. t. d. so ozdravljivi!

NA TISOČE OZDRAVLJENIH!

Zahtevajte takoj mojo knjigo

„Nova umetnost prehrane“

katera je že mnoge rešila. — Isto lahko uporabljamo pri vsakem načinu življenja in ima to prednost, da se bolezen hitro zatne. — Telesna teža se zviša in apnenje, ki se polagoma stopnjuje, zaustavi bolezen. Resni zdravniški izvedenci potrjujejo izborna kakovost moje metode, in radi priporočajo njeno uporabo. Čim prej začnete s mojim načinom prehranjevanja, tem bolje.

POPOLNOMA ZASTONI dobite mojo knjigo, iz katere boste črpali mnogo koristnega. Kogar bolezen muči, kdor se hoče hitro in temeljito ter brez posledic in nevarnosti rešiti bolečin, naj še danes piše: Naglašam ponovno, da dobite moje razjasnenje popolnoma **zastonj**, brez vsake obveznosti od Vaše strani, ter bo Vaš zdravnik gotovo takoj pristal na ta, od prvovrstnih profesorjev kot izvrstno ocenjen

novi način Vaše prehrane.

Radi tega je v Vašem interesu, da takoj pišete ter boste takoj in v vsakem času od mojega tamošnjega zastopništva dobro postreženi.

Crpajte pouk in ojačano življensko voljo iz knjige izkušenega zdravnika. Knjiga vsebuje okrepitev in življensko uteho ter se obrača k vsem bolnikom, ki se zanimajo za sedanj način znastvenega zdravljenja pljuč.

Moj naslov:

GEORG FULGNER, Berlin-Neukölln, Ringbahnstrasse Nr. 24, Abt. 621.